

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΜΑΣ

ΤΡΟΒΑΔΟΥΡΟΙ ΚΑΙ ΙΠΠΟΤΑΙ

Τὸ Πριγκηπόπουλο καὶ ἡ συντροφιά του. Αἱ ποιητικαὶ ἀσχολίαι καὶ ἡ χορωδία τῆς Φυλακῆς. Ἡ ξιφασκία εἰς τὸ κρατητήριον. Τὰ παραλείπόμενα.

ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΤΟΥ Κ. Θ. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΟΥ

κητον γλυκύτητα:

—Κόπιασε ἔξω.

Ἦτο ἡ πρώτη φορά πού ἤκουσα συμπαθητικὴν ἔκφρασιν. Μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης ἐθεωροῦμην ὡς ἀνυπότακτον στοιχεῖον καὶ ὡς κακότροπος κερφόλη. Καὶ ὁ διοικητὴς Παπαστέφος εἶχε μεταβληθῇ ἐντελῶς τὸ ὀλοστροφύλλον κεφάλι του ἦτο ἓνα μειδίωμα καὶ τὰ δακρυόζοντα μάτια του ἐξεφραζον τὸ αἰσθημα τῆς ἐπιεικείας. Ἀπὸ τὰ πρῶτα λόγια πού μοῦ εἶπεν ἠννόησα τὸ αἷτιον τῆς ψυχικῆς του μεταβολῆς. Ὁ φρουράρχος τοῦ Ναυπλίου συνταγματάρχης Εὐθύμιος Χατζηπέτρος τὸν εἶχε διατάξει νὰ μὲ ἀποστείλῃ εἰς τὸ φρουραρχεῖον διὰ νὰ παρουσιασθῶ πρὸς αὐτὸν προσωπικῶς. Ὁ Χατζηπέτρος ἦτο ὁ ἀγαπητὸς ὑπασπιστὴς τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, ἓνας εὐγενέστατος καὶ εὐτραπέλου χαρακτήρος στρατιώτης. Εἶχε καὶ ἀνακοινώσει περὶ τῆς Κυβερνήσεως Δηλιγιάννη, καὶ τὴν ἐτοποθέτησαν εἰς Ναύπλιον. Ἐθεωρεῖτο τοιοῦτοτρόπως ὡς ἓν εἶδος ἐξορίστου.

Ἐξεπλάγην ἐκ τῆς προσκλήσεως τοῦ φρουράρχου. Κατήλθον τὴν σκάλαν τῆς Ἀκροναυπλίας, φοβοόμενος μήπως ἡ μοῖρα μοῦ ἐπεφύλαττε νέας ἐκπλήξεις. Ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸ γραφεῖον του μὲ ἐκύτταξε περιέργως καὶ μοῦ εἶπε.

—Ἀ! μπράβο, παιδί μου, μὲ ἐπλημύρισαν τὰ γράμματα ἀπὸ τὰς Ἀθῆνας διὰ τὴν ἀφεντιά σου. Ἐγὼ ἐδῶ ἓνα ἀπὸ τὴν Κυρίαν Σοφίαν Τρισυρίαν, ἡ ὁποία μοῦ γράφει νὰ σοῦ κάνω κάθε εὐκολίαν. Ἐγὼ καὶ ἓνα ἄλλο ἀπὸ τὸν υἱόν μου τὸν Κόκκον, ὁ ὁποῖος μοῦ λέγει, ὅτι εἰσθε πολὺ συνδεδεμένοι καὶ μὲ παρακαλεῖ νὰ σὲ περιποιηθῶ. Αὐτοὶ νομίζουν ὅτι ἤλθες ἐδῶ γιὰ νὰ ἐπισκεφθῇς τὰς ἀρχαιοτάτας τῶν Μυκηναίων καὶ δὲν γνωρίζουν φαίνεται, ὅτι εἶσαι τιμωρημένος. Ἀς εἶναι, πές μου πῶς τὰ περνᾷς ἐκεῖ ἐπάνω.

Ἐξεκαρδίσθη ἔξω τὰ γέλια ἀκούσας τὰς περιπετειάς μου. Κατόπιν ἐκάλεσε τὸν Παπαστέφον, ὅστις εὐρίσκετο εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ὑπασπιστοῦ καὶ τοῦ εἶπε.

—Ἀκουσε Παπαστέφο: Βλέπεις αὐτὸν ἐδῶ τὸν στρατιώτη. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ τὸν περιποιηθῇς σὰν πριγκηπόπουλο, γιατί εἶναι καλὰ μαρὰς καὶ ἱκανὸς τὰ σοῦ χαλάσῃ τὴ μανέστρα.

Ὁ Παπαστέφος ἐκοκκάλωσε: Μία τοιαύτη οἰκειότης τοῦ Χατζηπέτρου μαζί μου μετέβλεπε τὰ πράγματα. Ὁ διοικητὴς μὲ ἐξέλαβεν ὡς σημαῖνον πρόσωπον καὶ ὡς ἔχοντα δεσμούς μετὰ τὴν αὐλήν. Ὅλη του ἡ δυσμένεια μετετράπη εἰς συμπάθειαν καὶ ὡς πρώτην ἐνδειξιν αὐτῆς, μοῦ εἶπεν ὅταν ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ γραφεῖον τοῦ φρουράρχου!

—Ἀκου νὰ σοῦ πῶ: μέινε ἂν θέλῃς νὰ χαζέψῃς εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ προτοῦ βραδιάσῃς ἔλα ἐπάνω.

Ὅταν ἐπέστρεψα τὸ βράδυ εἰς τὴν φυλακὴν τὰ πάντα εἶχαν μεταβληθῇ. Μὲ ἐτοποθέτησαν εἰς τὸν κενὸν θάλαμον τῶν τιμωρημένων ἀξιωματικῶν τὸ κρεβάτι ἦτο ἐξαιρετικόν. Ἡ κυρία Σπεράντισσα Ἰατροῦ μοῦ εἶχε στείλει γλυκίσματα, ὁ υἱὸς τῆς κ. Μιχαῆλ βιβλία, ὑπῆρχε δὲ καὶ ἓνα τραπέζι μὲ ὅλα τὰ χρειώδη τῆς γραφῆς. Τίποτε περισσότερο δὲν ἠδύνατο νὰ ποθῇσῃ ἡ ψυχὴ μου. Ἐκεῖ ἐδιάβασα τὴν ἱστορίαν τοῦ Μισελῆ, τὸ διέπνυεν δίκαιον τοῦ Μάρτενς καὶ πληθὺς ἄλλων νέων βιβλίων. Εἶχα τὴν τύχην νὰ εὕρω ἓνα τιμωρημένον συμπατριώτην μου, ὅστις ἐτέθη αὐτοκλήτως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου. Ἐμοιράζετο μαζί μου τὰ

λιτὰ μου γεύματα καὶ ἐλάμβανεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μερικά δίφραγκα.

Ἡ διαμονὴ μου εἰς τὸν εὐρύτατον ἐκεῖνον θάλαμον ἦτο μία εὐάρεστος διατριβὴ σανατορίου. Ἡ θέα τῆς θαλάσσης μὲ τὰς ποικίλας ἀπὸψεις τῆς, τὰ καράβια τὰ ὁποῖα διέσχιζαν τὰ κατακύανα νερά σὰν φαντάσματα, δὲν ἐκούραζαν τὴν ψυχὴν μου. Ἐφθανε μέχρις ἐμοῦ τὸ μουρμουρίσμα τῶν κυμάτων, ἔγραφον δὲ διαρκῶς στίχους καὶ ἀλληλογράφουν μὲ τὸν παιδικόν μου φίλον. Ποῦλον Νισβάναν. Μετέφραζον δὲ ποιήματα διαφόρων ποιητῶν. Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ ἦτο καὶ ἡ «Ἐπάνοδος» τοῦ Οὐγκώ, τὸ ὁποῖον ἤρесе πολὺ εἰς τὸν κ. Κωστὴ Παλαμᾶ. Ἴδου αὐτό:

«Ἀὔριον ὅταν ἡ αὐγὴ
ἢ λευκοφόρος κόρη,
Σκορπίσει τ' ἄσπερον τῆς τὸ φῶς
σὲ κάμπους καὶ κλαριά.
Θὰ φύγῃ δάση θὰ διαβῶ,
θὰ νὰ περάσω ὄρη,
Γιὰ τ' ἀπὸ σῶνα δὲν μπορῶ
νὰ ζήσω μακρὰ.
Θὰ περπατῶ τὰ μάτια μου.
θὰ νᾶχω καρφωμένα,
Στὴ σκίφῃ πὺν μερόνυχτα
πικρὰ μὲ τυραννί.
Δὲν θὰ μιλῶ κανενὸς
καὶ δὲν θὰ ἰδῶ κανένα,
Κ' ἡ ἡμέρα θὰ μοῦ φαίνεται
σὰν νύχτα σκοτεινὴ.
Μόνος σκυφτός: ἀγνώριστος
θὰ νὰ τραβῶ τὸ βῆμα.
Κι' οὕτω τὴν δύσιν θὰ νὰ ἰδῶ
νὰ γέρῃ στὰ νερά,
Καὶ θὰ σκεπᾶσω σὰν ἐρῶ
τὸ φτωχικὸ μὲν μῆμα,
Μὲ πράσινα βαγνίκια
καὶ ροκία δροσερά.

Ἔτσι εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Ἀκροναυπλίας εὗρον τὴν ἡσυχίαν μου.

Εἰς τὰς στρατιωτικὰς φυλακὰς ἡ ζωὴ ἤρχισε νὰ γίνετα ποικιλιότερα. Μία ὁμάς Ἑπτανησίων στρατιωτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξέτιον ποινὴν ἐλαφρῶν πταισμάτων, ἦσαν λαμπροὶ μουσικοὶ, προικισμένοι δι' ὠραίων φωνῶν. Μίαν ἡμέραν τοὺς ἤκουσα νὰ τραγουδοῦν καὶ ἐσπευσα νὰ τοὺς γνωρίσω. Εἶχα σχηματίσει κ' ἐγὼ μαθητὴς τοῦ Φωστίνη, μουσικοδιδασκάλου Ἰταλοῦ ὅστις μοῦ ἐδίδασκε τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς μουσικῆς. Κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἐξόδου ἤρχοντο εἰς τὸν θάλαμόν μου καὶ ὅλοι ὅμου ἐτραγουδοῦσαμεν συνθέματα Ἑπτανησίων μουσουργῶν. Ἐνας μάλιστα ἀπ' αὐτοὺς ὁ Νικολίνος Ἀλμπέρτης, εἶχε τονίσει ἰδιορρυθμούς στίχους, τοὺς ὁποίους μᾶς ἐβέβαλε νὰ τραγουδοῦμεν. Ἐκ τῶν στίχων αὐτῶν μοῦ παρέμειναν μερικοὶ εἰς τὴν μνήμην μου ὁ ἦχος τῶν καὶ μετὰ 40 χρόνιαν προσπαθεῖ εἰς τὰ χεῖλιν μου:

Καὶ οἱ ὄρκοι οἱ τόσοι ποῦ εἶναι;
Καὶ ἡ πίστις; Καὶ πάντα παρήλθον
Ὡς ἀχλὺς τὴν ζωὴν μου διήλθον
Καὶ τὸ μέλλον π' ὀρκίσθης ἰδοῦ.

Σάββατον μένει,
Μὲ ἀναμένει
Τὸ νεκροκράββατον
Καὶ ἡ ταφή.
Ἐρωτος δῶρα
λαμβάνω τώρα
Τὰ νεκρολούλουδα
Τὴν κρῦα γῆ!

Ὁ Νικολίνος, μουσικὴ ἰδιοσυγκρασία, ἐζητοῦσε κιθάραν ἀπαράιτητον διὰ νὰ συνοδεύῃ τὸ ᾄσμα. Πράγματι ὁ μακαρίτης Πετρουτσόπουλος νεαρὸς τότε φοιτητὴς, κατόρθωσε νὰ εἰσαγάγῃ, ὅχι μόνον κιθάραν ἀλλὰ καὶ μανδολίνον. Ἰκανοποιήθη τὸ μουσικὸν αἶσθημα τοῦ δαιμονίου Νικολίνου καὶ ὁ μουσικὸς θίασος συμπληρώσας τὰ κενὰ ἀφύπνισε τὰς ἡχοὺς τοῦ ἐρήμου ἐκεῖνου βράχου, ὅστις μᾶς ἐκράτει δεσμώτας, μὲ ὠραία ᾄσματα. Ἐπ' αὐτοῦ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν εἶχον ἀκουσθῇ ἄλλα τραγοῦδια πλὴν τοῦ θρήνου τοῦ κλαπέντος λαγαρινίου καὶ τῶν μοιρολογίων τῶν φυλακισμένων τῶν εἰρκτῶν τοῦ Μιλτιάδη.

Μεταφέρω ἐδῶ, δὲ νὰ μὴ χαθῇ, τὸ ἀγαπητὸν τῶν ἑπτανησίων κανταδόρων ᾄσμα.

«Ὅταν τ' ὄρατὸ φόρεμά σου,
Ἐκείνο τὸ κατάμαυρο φορεῖς,
Καὶ φαίνεται ἡ ἀγκαλιά σου
Ἀγρία μάθη καταγίς,
Ρωτῶ ποῖο ἄρα γὰρ τὰ τρία
Τὸ φόρεμα, τὰ μάτια, ἢ τὰ μαλλιά,
Ἐχοντες στὴ μαυρίλα τὰ πρωτεῖα;
Κι' ἀκούω μέσαθι μου μιά λαλιά.
Ἀχ! τὸ φόρεμα νεκρὸ ἔχει χρῶμα,
Καὶ τὰ μαλλιά ποτέ τους δὲν μιλοῦν,
Ὅμως τὰ μάτια ἔχουν στόμα
Ἐκείνα σφάζουν καὶ γελοῦν.

Ὁ ἄστειος τῆς παρέας Μεμᾶς Ἀλφουστάτος, ὅταν ἔπαινε τὸ τραγοῦδι ἐσυνήθισε νὰ λέγῃ ὅτι περισσότερον ἀπὸ τὸ φόρεμα, τὰ μαλλιά καὶ τὰ μάτια τῆς ἐρωμένης τοῦ Νικολίνου ἦσαν πρὸ μαῦρα τὰ δόντια τῆς.

Αἱ μουσικαὶ αὐταὶ συμφωνίαι ἔγιναν διάσημοι ἡ φήμη των ἐφθασε μέχρι Ναυπλίου. Ὁ Παπαστέφος ἐκλίνε τὰ μάτια του γιὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὰ ἔκτροπα αὐτὰ, ἀλλὰ ἀνοίγε τ' αὐτιά του γιὰ ν' ἀκούῃ τὰ τραγοῦδια μας. Ὁ Μεμᾶς Ἀλφουστάτος ἐπαρουσιάσθη αἰφνης ὡς κρυμμένον τάλαντον. Εἶχεν ὠραίαν φωνὴν βαρυτόνον καὶ ἀριστοκρατικὰς ἔξεις. Ἐτραγουδοῦσε παθητικώτατα καὶ ἐχρωμάτιζε τὸ ᾄσμα του, δίδων εἰς αὐτὸ συγκινητικὸν τόνον. Ἀλλ' ἀνεμίνυνεν πάντοτε κομήσας καὶ βαρύνους μαζί με εἰδυλλιακὰς παρθένους τῶν βουνῶν. Ἐλεγε:

«Βαρὼν ἡ θὰ σὲ κάρω
Πλουσίαν κ' εὐτυχῇ,
Τὸ στέμμα σοῦ προσφέρω
Γιὰ ἓνα γλυκὸ φίλι.

Ἀλλ' ἡ κόρη τοῦ ᾄσματος μὴ θαμβουμένη ἀπὸ τὸ προσφερόμενον στέμμα τοῦ Ἀλφουστάτου ἀπεκρίνετο:

«Φύγε, φύγε, φύγ' ἀπὸ μένα
Εἶμαι κόρη πτωχῇ τοῦ βουνοῦ
Σὺ δὲν κάνεις γιὰ μάνα,
Ἐδῶκα λόγον ἄλλου».

Ὅταν μετὰ χρόνια συνήντησα κάπου τελώνην τὸν Ἀλφουστάτον, ἐγνώρισα καὶ τὴν ὄνειροπολουμένην βαρὼν, ἡ ὁποία, παχεῖα, ὅπως ἡ ἀγέλας τοῦ ἐνυπνίου τοῦ Φαραῶ, κατεβρόχιζε τρία πεπνία τὴν ἡμέραν.

Εἰς τὴν μουσικὴν ὁμάδα εἶχον ὑπεισέλθει καὶ πεζότερα στοιχεῖα. Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ Δέδης Βλαχοδημητρίτης, ὁ ὁποῖος ὅταν ἐτελείωνε τὸ ᾄσμα τοῦ Ἀλφουστάτου, τὸ ἀποπνέον τὸ ᾄσμα τοῦ πάρχου τῶν Βερσαλλίων, ἤρχιζεν αὐτὸς μεβραχὴν φωνήν, ἡ ὁποία ἐφαίνετο σὰν νὰ ἔβγαине μέσα ἀπὸ ραγιμένο πιθάρι:

«Βαρὴά ποῦνε τὰ οἶδερα.
Δὲν σέῖδα χθὲς καὶ σήμερα.
Ὀπαλάκια, Ὀπαλάκια
Μούσπασες τὰ κοκκαλάκια».

Ἔτσι ἐπερνούσαμεν τὰς ὥρας τῆς ἐλευθερίας μας καθ' ἑκάστην. Μουσικὴ καὶ ἄσπεια. Εἶχαμεν ἀπλοποιήσῃ τὸν ὁργανισμὸν τῆς φυλακῆς καὶ μετεβάλλομεν τὴν Ἀκροναυπλίαν εἰς φιλόδοξον ἐταιρείαν. Ἀλλ' οὐδεμία εὐτυχία μένει ἀσάλευτος εἰς τὸν κόσμον τούτον. Ἠλθε νὰ μᾶς τὴν διαταράξῃ ἡ ἐμφάνισις τοῦ στρατηγοῦ Βοσσερ, ἐπιθεωροῦντος τὰ στρατιωτικὰ καταστήματα. Ἐπ' αὐτῇ ἐνεφανίσθη ὁ Γάλλος στρατηγὸς εἰς τὴν Ἀκροναυπλίαν καὶ ἤρχισε τὴν ἐπιθεώρησιν. Ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν μου καὶ παρατήρησεν ἀνηρημένον εἰς τὸν τοῖχον μουσικὰ ὄργανα καὶ εἰς τὸ τραπέζι μου τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλικῆς ἐπανάστασεως τοῦ Μισελῆ, ἠρώτησε ποῖος ἦμουν ὁ τόσο πολυτελῶς ἐνδιατυμμένος. Ἐπληροφόρηθη τὰ κατ' ἐμὲ ἀπὸ τὸν λοχαγὸν Παπαστέφον. Μοῦ ἀπέτεινε μερικά ἐρωτήματα καὶ διέταξε τὰ μὲν μουσικὰ ὄργανα νὰ μεταφερθοῦν ἐκεῖθεν, ἐμὲ δὲ νὰ με δειγνύσων εἰς τὸν κοινὸν θάλαμον τῶν κρατουμένων, ὅστις ὁμοίως, περισσότερον πρὸς σιγὰν παρά πρὸς φυλακὴν.

Ὁ Νικολίνος ἐμεινεν ἀπαρηγόρητος μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς κιθάρας καὶ τοῦ μανδολίνου. Ἡ μουσικὴ ὁμως διέλυτο ὀριστικῶς καὶ ἤρχισε ἡ στενωπὴ ζωὴ τῆς φυλακῆς. Ἐν τούτοις καὶ ἡ νέα κατάστασις δὲν ἦν δυσάρεστος. Εἰς τὸν ἀπέραντον ἐκεῖνον θάλαμον ὑπῆρχον πάντοτε εἰδους ἄνθρωποι. Φοιτηταί, διδάσκαλοι, ἔμποροι, ἀγρό-

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΛΟΓΟΥ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Είς την δυτικήν Γαλλίαν, εις τὰ περίε της Σιάτρης εις την Τροακήν, εις πολλά μέρη της Ισπανίας και άλλου, εύρησαν μεταξύ των λειψάνων της τριτογενούς περιόδου δασά αλόγων μαζί με δασά ελάφων ήσαν δὲ κομμένα σχεδὸν όλα ἐξ ἰσού με λίθινα εργαλεία και ήμπορει κανείς να υποθέσῃ ότι τὰ αλόγα, με άλλα μαστοφόρα ζῶα, έχρησάμευον ὡς τροφή του ανθρώπου. Ἐπίσης και εἰς μερικους συγγραφείς Ἑλληνας, Λατίνους και μάλιστα εἰς ἕνα βιβλίον κινεζικὸν ἐνὸς αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ, γίνεται λόγος περὶ ἀγρίων αλόγων, ἀλλὰ φαίνεται ότι οἱ συγγραφεῖς αὐτοὶ τὰ ἔχουν συγχύσει με μαστοφόρα συγγενή ή ἀγρία αλόγα, δῖοτα και σήμερα υπάρχουν.

Μεταξὺ τῶν πρώτων λαῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξημέρωσαν τὸν αλόγον ὑπῆρξαν οἱ Ἀριοί της Ἀσίας και οἱ Σκύθαι. Οἱ τελευταῖοι μάλιστα εἰνε ἐκ τῶν, πού ἔφεραν τὰ αλόγα εἰς τὴν Ἑλλάδα, σπεύσαντες τὸν τρώμενον εἰς τοὺς πρωτοέλληνας. Τὸ αὐτὸ συνέβη και εἰς τοὺς ἀγρίους της Ἀμερικῆς, ὅταν εἶδον διὰ πρώτην φοράν τὸ ἱπικὸν τοῦ Φερνάνδου Κόρτες. Διόδοτος ὁ Σικελιώτης περιγράφων τὰ στρατεύματα τῶν Βαβυλωνίων, τῶν Ἀσυρίων και τῶν Αἰγυπτίων, ἀναφέρει ἀριθμὸν σημαντικὸν πολεμικῶν ἱππων καὶ ἀρμάτων, αἱ δὲ περιγραφαὶ του συμφωνοῦσι με μαρτυρίας ἱστορικών. Ἡ πρώτη νύξ, ἡ ὁποία γίνεται περὶ ἱππων παρὰ τοὺς ἱστορικούς εἰνε ἡ εἰς τὴν Γένεσιν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰωσήφ, δεκάς αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ, ὅταν μετέφερε τὸν λαὸν τοῦ πατρὸς του καὶ συνωδεδεὸς ἀπὸ ἀμάρας και ἀπὸ ἱππέας. Ἡ Αἰγυπτίος περιγράφεται εἰς τὴν Ἑξοδὸν ὡς χώρα πλουσιωτάτη εἰς αλόγα, ὅταν οἱ Ἑβραῖοι ἦσαν ἐκεῖ ἐγκατεστημένοι. Γίνεται λόγος καὶ τὸν Δευτερονόμιον περὶ τούτων και φαίνεται ότι οἱ Μαθητῆς εἶχεν ἱππους, ἀλλ' ὄχι πολλούς. Ἐπὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ μνημονεύονται αλόγα ἱππασίας καὶ αἰμάδες. Ἡ χρῆσις τῶν αλόγων ἤρχισε δὲ ἐπεκτείνεται ἐπὶ Δαυὶδ καὶ ἠῤῥησαν ἐπὶ Σολομῶντος, τῶσον, ὥστε εἰς τὰ Παράλειπόμενα ἀναγράφεται, ότι εἰνε δεκάτessοις χιλιάδας σταύλους δι' αλόγα καὶ αἰμάδας και δώδεκα χιλιάδας ἄνδρας ἱππέας φαίνεται ότι εἶχεν ἀνάγκη εἰς μονοπάλιον και τὸ ἑμπόριον τῶν ἱππων, τοὶ ὁποῖοι εἰσήγγεν ἔξ Ἀλγίπτου. Τοιοῦτοτρόπος ἡ χρῆσις τῶν ἱππων μίαν φοράν ἀπηρεομεμένη κατέστη γενική παρὰ τοὺς Ἑβραίους κατὰ τὴν λαμπροτέραν περίοδον της Μοναρχίας.

Τὰ ἀραβικά αλόγα, τὰ ὁποῖα βραδύτερον κατέστησαν τῶσον περίφημα, συνδέονται με τὴν ἱππευτικὴν ἀνάπτυξιν, και με τὸν Σολομῶντα, ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς μύθους. Εἰς αὐτοὺς ὁμοῦ ἀντιτίθεται ἡ μαρτυρία τοῦ Ἡρόδοτου, ὁ ὁποῖος γράφει ότι τὰ ἀραβικὸν ἱππικὸν, εἰς τὴν ἐποχὴν του ἀπετελεῖτο ἀπὸ χαμηλούς, και ἡ ἀθθεντία τοῦ Σαβάρωνος, ὁ ὁποῖος λέγει καθαρά, ότι δὲν ὑπῆρχον οὔτε ἱπποὶ, οὔτε ἡμίονοι. Ἐπομένως ἡ ἱπποτροφία χρονολογεῖται εἰς τὴν Ἀραβίαν μετὰ Χριστοῦν και διὰ πολιτικῶν σκοποῦς ἔσχε δὲ μετὰ τὴν ὥδῃσιν ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ και τῶν διαδόχων του, και δὲν ὑπῆρχε δύσκολον νὰ προσδεσθῇ ταχέως ἡ ἱπποτροφία αὐτῇ, καθόσον εἰς τὰ γειτονικά βασίλεια τὸ αλόγον ἦτο ἤδη πολὺ ἐν χρῆσει.

ἔιναι ἀνεμνήνυντο ἐκεῖ μέσα και τοιουτοτρόπος: εἰρησικῶς κανεῖς ἀναιρησάτους ὄλων τῶν διαμερισμάτων και ὄλων τῶν κοινωνικῶν τάσεων της Ἑλλάδος. Ἐκεῖ ἡδύνατο νὰ πληροφορηθῇ κανεῖς τὴν κοινὴν γνώμην ὅλης της χώρας. Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο και ἕνας διδάσκαλος της εἰρασκίας, ὁ ὁποῖος εἶνε κατορθώσει νὰ κρίνῃ ὑπὸ τὰ κλινικοκεφάλματα δύο ξίφη και ἐδίδασκεν εἰρασκίαν. Μὴ ἔχοντες τί ἄλλο καλύτερον νὰ κρίμωμεν κλειόμενοι ἐκεῖ μέσα ἐπεδόθημεν εἰς τὴν ὀκλαστίαν. Ὅταν οἱ δεσμοφύλακες ἀπῆρχοντο ἐγρηματίζετο ἀμέσως κύκλος και μέσα εἰς αὐτὸν ἐπαποκοπούμεν. Ἐτοὶ ἀνέστησαν οἱ τῶν βράδων ἐκείνοι ἐπὶ τοῦ δὸν Κεχτόν. Ὁ διδάσκαλός μας Βιλέριος Κοκοράνης ἀνέλαβε νὰ μᾶς μεταμορφώσῃ εἰς ἰππότες. ὁ Νικολῖνος ἐγκαταλήφθηκε ὑπὸ της κιάρας ἐπαιξε τὸ σπαθὶ σὺν τὸν δ' Ἀρναῖαν, και ὁ Ἀλφροδῆσος εύρέθη εἰς τὸ σπαιχτεῖον του. Ἐπῆρε τὸ ἦθος μεσαιωνικὸν κόμητος και ἐσυνήθη δὲ νὰ λέγῃ.

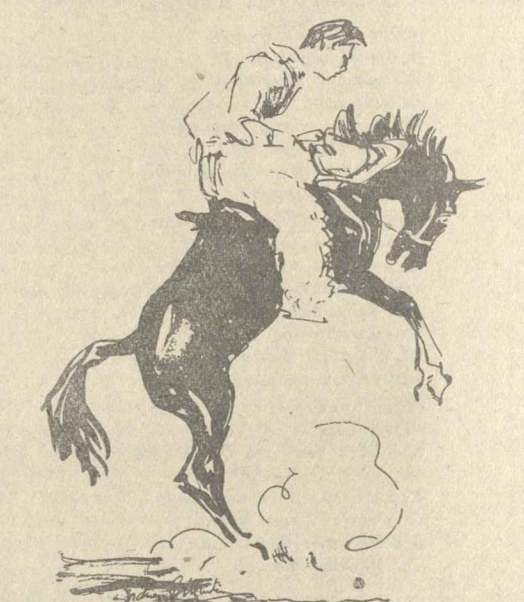
— Ἀχ! πὼς ἄλλαναι οἱ καιροί, ἐγὼ ἤμιον γεννημένος γιὰ ἱππότης!

Πραγματικῶς, δι' αὐτὸν τὸν προορίζεν ἡ μοῖρα. Καὶ ὅταν τὸν εἶδα τελῶντα σὺν Ἀσπὰς, διηγεῖται ότι εἰς τὸ γραφεῖον του τὰ συμβόλα τοῦ ἱπποτισμοῦ, δύο σκοτεινισμένα ξίφη και μίαν σιδερένιαν μάσκαν. Ἀδιαφοροῦσεν διὰ τὸ γενόμενον πρὸς τὸν λαθροεμπόριον και τὴν πεπονοφαγίαν της συμβίας του. Αὐτὸς ἀμείνιζε στοὺς χρόνους τοῦ Πόρθου και τοῦ Ἀραμ.

ΘΕΟΔ. ΒΕΛΙΑΝΤΗΣ

Ἡ συχνότης μετὴν ὁποῖαν τὸ αλόγον ἀναφέρεται εἰς τοὺς Ὑμνους της Βέβας, δεικνύει τὸν μέγαν σεβασμὸν, μετὸν ὁποῖον ἐτιμάτο γίνεται λόγος ἐξ ἄλλου περὶ ἱπποδρομιῶν και περὶ παρασκευῶν δι' αὐτάς.

Τὸ ἄσπον αλόγον ἐπρωτιμᾶτο κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν. Εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Ἰραν ἐφυλάσσετο διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν θεοτήτων και τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν τοῦ κράτους. Ἡ σατραπία τῶν Διρίων κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Δαρείου εἶχε μεταξὺ της φορολογίας και φόρον 360 λευκῶν ἱππων κατ' ἔτος. Λευκοὶ ἦσαν οἱ ἱεροὶ ἱπποὶ, τοὺς ὁποῖους ὁ Σέρξης μετέφερε διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου, λευκοὶ οἱ ἱπποὶ οἱ ὁποῖοι ἔσταναν τὸ ἄρμα τοῦ Διός, και ὁ ἱππὸς, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐφρονεῖτο ὁ Μαρδόκιος εἰς τὴν μάχην τῶν Πλαταιῶν. Ὁ ἱππὸς ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς πρώτους μύθους της Ἑλλάδος ὡς Πήγασος και ὡς Κένταυρος. Ὁ Πήγασος πιδανὸν νὰ ἐκρημοποιήθη ὅπως ἱπποῦσιν. Διεσώθησαν μάλιστα και τινὰ δεδωμένοι ἀκριβῆ ἐπὶ τῶν διασκημάτων. Οἱ ἱπποὶ τῶν ὁποῖων ὁ Πίνδαρος ψάλλει τὴν νίκην εἰς τὴν Ὀλυμπίαν, εἰς τοὺς Δελφούς εἰς τὰ Πῆδια και εἰς τὴν Κόρινθον, διέρχοντο περὶ τὸν 9 χιλιόμετρα, δώδεκα φορές τὸν γύρον τοῦ ἱπποδρομίου, ὁ ὁποῖος τὸν τετράγωνος ἔφεραν εἰς κάθε στροφήν τέσσαρας ἀλλογάς διευθύνοντας. Ὁ Πασανὴς διηγείται ἐπίσης ἀξιωματικῶς γεγονότος σμῆναν εἰς τὸ ἱπποδρομίου της Ὀλυμπίας. Ἐνας ἱππὸς ἐκ Κόρινθου ἔπαιον εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀγώνισματος και τὸ αλόγον τὸν Ἀδρα ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον μόνον του και ἐνίκησε τὸν ἐπαθλόν, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπενεμήθη διὰ βῆρος, ἐπὶ πλὸν δὲ τοῦ ἀνηγέρθη και ἀγάμα εἰς τὸ στάδιον. Ὁ δὲ Πλούταρχος διηγείται ότι ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο παιδίον ἀκόμη, ἔφερον εἰς τὸν Φύλιππον ἕνα μεγαλοπρεπὲς αλόγον, τὸν Βουκεφάλον. Ἐπειδὴ δὲ κανεῖς δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ τὸν ἱππύσῃ ἦτο ἔτοιμος νὰ μὴ τὸν δεχθῇ, ὁπότε ὁ νεαρὸς Ἀλέξανδρος μετὰ μίαν ἐπιδεξιάν στροφὴν τῆς κεφαλῆς τοῦ αλόγου πρὸς τὸν ἥλιον ἱππεύσε χωρίς βουκόλιαν εἶχε παρατηρήσει ότι τὸ ζῶον ἐφοβότο ἀπὸ τὰς κινουμένης σκιάς τὰς ὁποίας ἔρριπτε ὁ ἀνθρωπος ἐνῶ ἐδοκίμαζε νὰ τὸν ἱππύσῃ. Ὁ Βουκεφάλος παρέμεινε τὸ ἀγαπημένον αλόγον και ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος ἐγένετο βασιλεὺς ἀπέθανε δὲ ὀλίγα ἔτη κατόπιν, μετὰ μίαν ἀξιωματικῶς μύσχην, και πρὸς τιμὴν του ἐκτίσθη δολοχέριος πόλις.

Ἐπῆρχεν ἀκόμη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸ γένος τῶν φορβιδόν τοῦ Εὐρωπῆος, τῶν ὁποῖων ἡ κατάκτησις ὑπῆρξεν εἰς τὸν ὄθλον τοῦ Ἡρακλέους. Ὅλγα ἔτη κατόπιν ἐν ἀπὸ τὰ αλόγα ἀνείνα ἡγοράσθη ἀντὶ 100.000 σαστρήων, πρὸς τὸν ὁπότεν Δολομπελά. Ἐπειτα κατόπιν τὸ εὐνοϊκὸν αλόγον τοῦ Κασσιῶ ἐπείτα τὸν Ἀντονίου και παρέμεινε ὀνομαστὸν διὰ τὴν γουρσοσύνην του, τὴν ὁποία ἔφερε εἰς τὸς κυρίους του. Οἱ Ρωμαῖοι βαστέρουν ἐπὶ πολλὴν καιρὸν εἰς τὸ καλὸν ἱππικὸν, εἰς τοῦτο δὲ ὀφείλονται ἰδιαίτεροι αἱ νίκαι τοῦ Ἀντίβη, ὁ δὲ Κάισας ἐξετίμησε πολὺ τὰ γερμανικά αλόγα και μᾶς διδὲι μίαν ἀκριβῆ περιγραφὴν μαζὸν με ἄρματα, τὰς ὁποίας εἶδεν εἰς τὴν Βρετανίαν. Οἱ Γερμανοὶ πρῶτοι εἰσήγγαγον εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν ῥάτσαν των και ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Ἰταλίαν τῶσον, ὥστε ὁ Σανσων εἰς τὰ αλόγα τὸν Μαργαβάνδ τοῦ 18ου αἰῶνος ἀνεμνήνυνε τὸν τύπον των.

Ἰδιαίτερον ἐπισιμότητα εἶχον πάντοτε αἱ θυσίαι τῶν αλόγων. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἔκαμε τωαντήν εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Πατρόκλου, ὁ Αἰνείας εἰς ἐκείνην τοῦ Πάλλαντος. Ὁ δὲ Ἡρόδοτος διηγείται ότι οἱ πλούσιοι Πέρσαι τὰ ἐκρημοποιούον διὰ τὰς θυσίας τὰς ἐπισήμους ὅταν θὰ ἐόρταζον τὰ γενεθλίων των. Ὁ στρατὸς τοῦ Σέρξου μάλιστα ἔφθανεν εἰς τὸν Σερμυδιᾶ ποταμῶν, ἐξήρτησαν αλόγα λευκά διὰ τὰς θυσίας. Εἰς τὴν Κόρου Παιδείαν, ἀναφέρεται ότι ὁ Κύρος ἐγκαινίαζε τοὺς ἱππικούς ἀγῶνας με θυσίαν αλόγων εἰς τὸν ἥλιον, τέλος δὲ εἰς τὴν συνβολὴν γλώσσαν τοῦ χριστιανισμοῦ ὁ φεύγων ἱππὸς ἐσίμωμεν μετὰ τὴν διαδρομὴν της ζωῆς τὸν κηφρόν τεῖμα τοῦ παραδείσου. Ἡ οὐρά τοῦ αλόγου ὑπῆρξεν εἰς κάθε ἐποχὴν διακριτικὸν τιμῆς. Οἱ ἱπποὶ ἐπίσης ἔστανον μεγάλου τιμῶν. Οἱ Ἑλληνες ἀνιήσαν μνημεῖα εἰς τοὺς νικητὰς τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων. Ὁ Κίμων ἤγειρε τοιοῦτον ὀνομαστὸν. Ὁ Κάισας διέταξε νὰ ταφῇ ἐν αλόγον τὸν εἰς τὸ μνημεῖον της ἰδίας αὐτοῦ μνηρῶς, καὶ ὁμοίως τιμὰς ἐπικηρύσσον ἀπέμεινε ὁ Ἀγνουςτος, ὁ Διολκλητιανός, ὁ Ἀδριανός.

Ὁ Ἡρόδοτος διηγείται τὸ 615 ότι ὁ Κροῖστος δὲν ὑπελόγησε παρὰ εἰς ἐν ἱσχυρὸν ἱππικὸν δὲ νὰ νικήσῃ τὸν Κῆρον. Μετὰ τὴν περίοδον ταύτην τὸ ἱστορικὸν Ἑλλῆνες δὲν κάμνον πλέον μνείαν οὔτε περὶ ἀρμάτων οὔτε περὶ ἱππικῶν. Εἰς τὴν μάχην τῶν Πλαταιῶν ὑπῆρχεν ἕνας μικρὸς ἀριθ-

μὸς ἱππέων και ἐκρησάμευον μόνον διὰ τὴν μεταβίβασιν τῶν διαταγῶν. Εἰς τὴν μάχην τῶν Δελφῶν τὸ μακεδονικὸν ἱππικὸν ἔδοκε χειρίσας δοκιμασίας ἐξ ἑαυτοῦ και ἐξ αἰτίας του ἐφρονεῖτο ὁ βασιλεὺς Σπάρτας. Μόνον τὸ θεσσαλικὸν ἱππικὸν ἐκράτησε πάντοτε ἀναμφισβήτητον πρωτεῖον και τὸ ἀπέδειξε κατὰ τὴν δευτέραν μάχην της Μαντινείας και κατ' ἐκείνην της Ἰσθῆ.

Καὶ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἱπποῦ ἐβάδιε και ἡ συνήθεια τῶν ἱπποδρομιῶν. Ὁ Πασανίης μᾶς δίδει ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ ἱπποδρομιῶν και ἀρματοδρομιῶν και ἀποδίδει τὴν ἴδρυσιν αὐτῶν εἰς τὸν Ἡρακλέα.

Ἀδῖαι ἀνάγονται εἰς πολλοὺς αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ. Ἀλλὰ μόνον τῷ 776 ἤρχισε νὰ τηγῇ ἀκριβῆς ἐκθεσις και νὰ φυλάσσονται τὰ ὄνοματα τῶν νικητῶν εἰς τὸν ἀρματοδρομουμένον εἰς τὸν ἱπποδρόμον. Διεσώθησαν μάλιστα και τινὰ δεδωμένοι ἀκριβῆ ἐπὶ τῶν διασκημάτων. Οἱ ἱπποὶ τῶν ὁποῖων ὁ Πίνδαρος ψάλλει τὴν νίκην εἰς τὴν Ὀλυμπίαν, εἰς τοὺς Δελφούς εἰς τὰ Πῆδια και εἰς τὴν Κόρινθον, διέρχοντο περὶ τὸν 9 χιλιόμετρα, δώδεκα φορές τὸν γύρον τοῦ ἱπποδρομίου, ὁ ὁποῖος τὸν τετράγωνος ἔφεραν εἰς κάθε στροφήν τέσσαρας ἀλλογάς διευθύνοντας. Ὁ Πασανίης διηγείται ἐπίσης ἀξιωματικῶς γεγονότος σμῆναν εἰς τὸ ἱπποδρομίου της Ὀλυμπίας. Ἐνας ἱππὸς ἐκ Κόρινθου ἔπαιον εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀγώνισματος και τὸ αλόγον τὸν Ἀδρα ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον μόνον του και ἐνίκησε τὸν ἐπαθλόν, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπενεμήθη διὰ βῆρος, ἐπὶ πλὸν δὲ τοῦ ἀνηγέρθη και ἀγάμα εἰς τὸ στάδιον. Ὁ δὲ Πλούταρχος διηγείται ότι ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο παιδίον ἀκόμη, ἔφερον εἰς τὸν Φύλιππον ἕνα μεγαλοπρεπὲς αλόγον, τὸν Βουκεφάλον. Ἐπειδὴ δὲ κανεῖς δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ τὸν ἱππύσῃ ἦτο ἔτοιμος νὰ μὴ τὸν δεχθῇ, ὁπότε ὁ νεαρὸς Ἀλέξανδρος μετὰ μίαν ἐπιδεξιάν στροφὴν τῆς κεφαλῆς τοῦ αλόγου πρὸς τὸν ἥλιον ἱππεύσε χωρίς βουκόλιαν εἶχε παρατηρήσει ότι τὸ ζῶον ἐφοβότο ἀπὸ τὰς κινουμένης σκιάς τὰς ὁποίας ἔρριπτε ὁ ἀνθρωπος ἐνῶ ἐδοκίμαζε νὰ τὸν ἱππύσῃ. Ὁ Βουκεφάλος παρέμεινε τὸ ἀγαπημένον αλόγον και ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος ἐγένετο βασιλεὺς ἀπέθανε δὲ ὀλίγα ἔτη κατόπιν, μετὰ μίαν ἀξιωματικῶς μύσχην, και πρὸς τιμὴν του ἐκτίσθη δολοχέριος πόλις.

Ἐπῆρχεν ἀκόμη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸ γένος τῶν φορβιδόν τοῦ Εὐρωπῆος, τῶν ὁποῖων ἡ κατάκτησις ὑπῆρξεν εἰς τὸν ὄθλον τοῦ Ἡρακλέους. Ὅλγα ἔτη κατόπιν ἐν ἀπὸ τὰ αλόγα ἀνείνα ἡγοράσθη ἀντὶ 100.000 σαστρήων, πρὸς τὸν ὁπότεν Δολομπελά. Ἐπειτα κατόπιν τὸ εὐνοϊκὸν αλόγον τοῦ Κασσιῶ ἐπείτα τὸν Ἀντονίου και παρέμεινε ὀνομαστὸν διὰ τὴν γουρσοσύνην του, τὴν ὁποία ἔφερε εἰς τὸς κυρίους του. Οἱ Ρωμαῖοι βαστέρουν ἐπὶ πολλὴν καιρὸν εἰς τὸ καλὸν ἱππικὸν, εἰς τοῦτο δὲ ὀφείλονται ἰδιαίτεροι αἱ νίκαι τοῦ Ἀντίβη, ὁ δὲ Κάισας ἐξετίμησε πολὺ τὰ γερμανικά αλόγα και μᾶς διδὲι μίαν ἀκριβῆ περιγραφὴν μαζὸν με ἄρματα, τὰς ὁποίας εἶδεν εἰς τὴν Βρετανίαν. Οἱ Γερμανοὶ πρῶτοι εἰσήγγαγον εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν ῥάτσαν των και ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Ἰταλίαν τῶσον, ὥστε ὁ Σανσων εἰς τὰ αλόγα τὸν Μαργαβάνδ τοῦ 18ου αἰῶνος ἀνεμνήνυνε τὸν τύπον των.

Ἰδιαίτερον ἐπισιμότητα εἶχον πάντοτε αἱ θυσίαι τῶν αλόγων. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἔκαμε τωαντήν εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Πατρόκλου, ὁ Αἰνείας εἰς ἐκείνην τοῦ Πάλλαντος. Ὁ δὲ Ἡρόδοτος διηγείται ότι οἱ πλούσιοι Πέρσαι τὰ ἐκρημοποιούον διὰ τὰς θυσίας τὰς ἐπισήμους ὅταν θὰ ἐόρταζον τὰ γενεθλίων των. Ὁ στρατὸς τοῦ Σέρξου μάλιστα ἔφθανεν εἰς τὸν Σερμυδιᾶ ποταμῶν, ἐξήρτησαν αλόγα λευκά διὰ τὰς θυσίας. Εἰς τὴν Κόρου Παιδείαν, ἀναφέρεται ότι ὁ Κύρος ἐγκαινίαζε τοὺς ἱππικούς ἀγῶνας με θυσίαν αλόγων εἰς τὸν ἥλιον, τέλος δὲ εἰς τὴν συνβολὴν γλώσσαν τοῦ χριστιανισμοῦ ὁ φεύγων ἱππὸς ἐσίμωμεν μετὰ τὴν διαδρομὴν της ζωῆς τὸν κηφρόν τεῖμα τοῦ παραδείσου. Ἡ οὐρά τοῦ αλόγου ὑπῆρξεν εἰς κάθε ἐποχὴν διακριτικὸν τιμῆς. Οἱ ἱπποὶ ἐπίσης ἔστανον μεγάλου τιμῶν. Οἱ Ἑλληνες ἀνιήσαν μνημεῖα εἰς τοὺς νικητὰς τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων. Ὁ Κίμων ἤγειρε τοιοῦτον ὀνομαστὸν. Ὁ Κάισας διέταξε νὰ ταφῇ ἐν αλόγον τὸν εἰς τὸ μνημεῖον της ἰδίας αὐτοῦ μνηρῶς, καὶ ὁμοίως τιμὰς ἐπικηρύσσον ἀπέμεινε ὁ Ἀγνουςτος, ὁ Διολκλητιανός, ὁ Ἀδριανός.

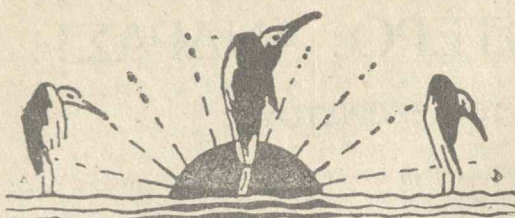
Ἐπῆρχεν ἀκόμη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸ γένος τῶν φορβιδόν τοῦ Εὐρωπῆος, τῶν ὁποῖων ἡ κατάκτησις ὑπῆρξεν εἰς τὸν ὄθλον τοῦ Ἡρακλέους. Ὅλγα ἔτη κατόπιν ἐν ἀπὸ τὰ αλόγα ἀνείνα ἡγοράσθη ἀντὶ 100.000 σαστρήων, πρὸς τὸν ὁπότεν Δολομπελά. Ἐπειτα κατόπιν τὸ εὐνοϊκὸν αλόγον τοῦ Κασσιῶ ἐπείτα τὸν Ἀντονίου και παρέμεινε ὀνομαστὸν διὰ τὴν γουρσοσύνην του, τὴν ὁποία ἔφερε εἰς τὸς κυρίους του. Οἱ Ρωμαῖοι βαστέρουν ἐπὶ πολλὴν καιρὸν εἰς τὸ καλὸν ἱππικὸν, εἰς τοῦτο δὲ ὀφείλονται ἰδιαίτεροι αἱ νίκαι τοῦ Ἀντίβη, ὁ δὲ Κάισας ἐξετίμησε πολὺ τὰ γερμανικά αλόγα και μᾶς διδὲι μίαν ἀκριβῆ περιγραφὴν μαζὸν με ἄρματα, τὰς ὁποίας εἶδεν εἰς τὴν Βρετανίαν. Οἱ Γερμανοὶ πρῶτοι εἰσήγγαγον εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν ῥάτσαν των και ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Ἰταλίαν τῶσον, ὥστε ὁ Σανσων εἰς τὰ αλόγα τὸν Μαργαβάνδ τοῦ 18ου αἰῶνος ἀνεμνήνυνε τὸν τύπον των.

Ἰδιαίτερον ἐπισιμότητα εἶχον πάντοτε αἱ θυσίαι τῶν αλόγων. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἔκαμε τωαντήν εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Πατρόκλου, ὁ Αἰνείας εἰς ἐκείνην τοῦ Πάλλαντος. Ὁ δὲ Ἡρόδοτος διηγείται ότι οἱ πλούσιοι Πέρσαι τὰ ἐκρημοποιούον διὰ τὰς θυσίας τὰς ἐπισήμους ὅταν θὰ ἐόρταζον τὰ γενεθλίων των. Ὁ στρατὸς τοῦ Σέρξου μάλιστα ἔφθανεν εἰς τὸν Σερμυδιᾶ ποταμῶν, ἐξήρτησαν αλόγα λευκά διὰ τὰς θυσίας. Εἰς τὴν Κόρου Παιδείαν, ἀναφέρεται ότι ὁ Κύρος ἐγκαινίαζε τοὺς ἱππικούς ἀγῶνας με θυσίαν αλόγων εἰς τὸν ἥλιον, τέλος δὲ εἰς τὴν συνβολὴν γλώσσαν τοῦ χριστιανισμοῦ ὁ φεύγων ἱππὸς ἐσίμωμεν μετὰ τὴν διαδρομὴν της ζωῆς τὸν κηφρόν τεῖμα τοῦ παραδείσου. Ἡ οὐρά τοῦ αλόγου ὑπῆρξεν εἰς κάθε ἐποχὴν διακριτικὸν τιμῆς. Οἱ ἱπποὶ ἐπίσης ἔστανον μεγάλου τιμῶν. Οἱ Ἑλληνες ἀνιήσαν μνημεῖα εἰς τοὺς νικητὰς τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων. Ὁ Κίμων ἤγειρε τοιοῦτον ὀνομαστὸν. Ὁ Κάισας διέταξε νὰ ταφῇ ἐν αλόγον τὸν εἰς τὸ μνημεῖον της ἰδίας αὐτοῦ μνηρῶς, καὶ ὁμοίως τιμὰς ἐπικηρύσσον ἀπέμεινε ὁ Ἀγνουςτος, ὁ Διολκλητιανός, ὁ Ἀδριανός.

Ἐπῆρχεν ἀκόμη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸ γένος τῶν φορβιδόν τοῦ Εὐρωπῆος, τῶν ὁποῖων ἡ κατάκτησις ὑπῆρξεν εἰς τὸν ὄθλον τοῦ Ἡρακλέους. Ὅλγα ἔτη κατόπιν ἐν ἀπὸ τὰ αλόγα ἀνείνα ἡγοράσθη ἀντὶ 100.000 σαστρήων, πρὸς τὸν ὁπότεν Δολομπελά. Ἐπειτα κατόπιν τὸ εὐνοϊκὸν αλόγον τοῦ Κασσιῶ ἐπείτα τὸν Ἀντονίου και παρέμεινε ὀνομαστὸν διὰ τὴν γουρσοσύνην του, τὴν ὁποία ἔφερε εἰς τὸς κυρίους του. Οἱ Ρωμαῖοι βαστέρουν ἐπὶ πολλὴν καιρὸν εἰς τὸ καλὸν ἱππικὸν, εἰς τοῦτο δὲ ὀφείλονται ἰδιαίτεροι αἱ νίκαι τοῦ Ἀντίβη, ὁ δὲ Κάισας ἐξετίμησε πολὺ τὰ γερμανικά αλόγα και μᾶς διδὲι μίαν ἀκριβῆ περιγραφὴν μαζὸν με ἄρματα, τὰς ὁποίας εἶδεν εἰς τὴν Βρετανίαν. Οἱ Γερμανοὶ πρῶτοι εἰσήγγαγον εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν ῥάτσαν των και ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Ἰταλίαν τῶσον, ὥστε ὁ Σανσων εἰς τὰ αλόγα τὸν Μαργαβάνδ τοῦ 18ου αἰῶνος ἀνεμνήνυνε τὸν τύπον των.

Ἰδιαίτερον ἐπισιμότητα εἶχον πάντοτε αἱ θυσίαι τῶν αλόγων. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἔκαμε τωαντήν εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Πατρόκλου, ὁ Αἰνείας εἰς ἐκείνην τοῦ Πάλλαντος. Ὁ δὲ Ἡρόδοτος διηγείται ότι οἱ πλούσιοι Πέρσαι τὰ ἐκρημοποιούον διὰ τὰς θυσίας τὰς ἐπισήμους ὅταν θὰ ἐόρταζον τὰ γενεθλίων των. Ὁ στρατὸς τοῦ Σέρξου μάλιστα ἔφθανεν εἰς τὸν Σερμυδιᾶ ποταμῶν, ἐξήρτησαν αλόγα λευκά διὰ τὰς θυσίας. Εἰς τὴν Κόρου Παιδείαν, ἀναφέρεται ότι ὁ Κύρος ἐγκαινίαζε τοὺς ἱππικούς ἀγῶνας με θυσίαν αλόγων εἰς τὸν ἥλιον, τέλος δὲ εἰς τὴν συνβολὴν γλώσσαν τοῦ χριστιανισμοῦ ὁ φεύγων ἱππὸς ἐσίμωμεν μετὰ τὴν διαδρομὴν της ζωῆς τὸν κηφρόν τεῖμα τοῦ παραδείσου. Ἡ οὐρά τοῦ αλόγου ὑπῆρξεν εἰς κάθε ἐποχὴν διακριτικὸν τιμῆς. Οἱ ἱπποὶ ἐπίσης ἔστανον μεγάλου τιμῶν. Οἱ Ἑλληνες ἀνιήσαν μνημεῖα εἰς τοὺς νικητὰς τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων. Ὁ Κίμων ἤγειρε τοιοῦτον ὀνομαστὸν. Ὁ Κάισας διέταξε νὰ ταφῇ ἐν αλόγον τὸν εἰς τὸ μνημεῖον της ἰδίας αὐτοῦ μνηρῶς, καὶ ὁμοίως τιμὰς ἐπικηρύσσον ἀπέμεινε ὁ Ἀγνουςτος, ὁ Διολκλητιανός, ὁ Ἀδριανός.

Ἐπῆρχεν ἀκόμη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸ γένος τῶν φορβιδόν τοῦ Εὐρωπῆος, τῶν ὁποῖων ἡ κατάκτησις ὑπῆρξεν εἰς τὸν ὄθλον τοῦ Ἡρακλέους. Ὅλγα ἔτη κατόπιν ἐν ἀπὸ τὰ αλόγα ἀνείνα ἡγοράσθη ἀντὶ 100.000 σαστρήων, πρὸς τὸν ὁπότεν Δολομπελά. Ἐπειτα κατόπιν τὸ εὐνοϊκὸν αλόγον τοῦ Κασσιῶ ἐπείτα τὸν Ἀντονίου και παρέμεινε ὀνομαστὸν διὰ τὴν γουρσοσύνην του, τὴν ὁποία ἔφερε εἰς τὸς κυρίους του. Οἱ Ρωμαῖοι βαστέρουν ἐπὶ πολλὴν καιρὸν εἰς τ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ

Στά καίκια τ' άραγμένα, τά δεμένα,
Στά καίκια που δεν πάνε πουθενά
Θά μπορούμε νά γυρίσωμε τά ξένα...

Ψυχή μου, θ' απολάνομε τά όρατα
Θαλασσομαχητά, θά ιδούμε χώρες,
'Αλλάυτοι έδω νά στην προκυμιά!

Τού πλέον άντρείου ρωμηού καραβοκύρη
Τή δόξα, άγαπημένη, θά γευτούμε
'Ακουμπισμένοι έδω στο παραθύρι...

Πάσσαρες, λόβερ, σκούνες, τρεχαντήρια.
Τήν ώρα που κοιμούνται στο λιμάνι
Θά μάς σπρώχνουν σε άφρόχυτα άκρωτήρια.

Φορτωμένη με κίτρα, ευωδιασμένη,
Θέ νά μάς πάη σε ανάγκιστο ταξείδι
Νύφη γολέττα από τό Γαλαξειδι.

Σε άκρογιαλές με φίλισι χαλίγια
Στό Μάη και στον 'Απρίλη των κυμάτων
Σε ενάλιους κήπους, σέρρες από φύκια.

Βάρκα άπ' τά Βάτικα θά μάς γλυστρήσθ
Και Μυκονιάτικο πανί πελώριο
Σε δειλινών φωτιές θά μάς βυθίσθ.

Σε άσφυρο θυμιατήρι καίοντας όλη
Τή μυστική πολύπαθη ψυχή μας
Θά πά νά προσκυνήσωμε την Πόλη.

Και στή Μεσόγειο την τραγουδημένη
Τού κόσμου θά διαβάσωμε τους θρύλους
Νανουριαμένιο, θαλασσοδαρμένιο.

Σε πολιτείες βαρείες, πυκνές, πολύβουες
Θά μπορούμε, στή βαθύλαλη άγορά των
Θέ νά χαρούμε, άπ' τά καμπαναριά των

Θ' ακούσωμε της ώρες στην πλατειά των
Λεωφόρων θά ξεπνήσουν οι σφυγμοί μας
Στά στενά των σοκάκια οι στοχασμοί μας...

Τ' άπνεγο κάμα, τά μπουρίνια, οι πάγοι
Δέ θά έμποδίσουν την λευκή μας πλώρη
Στά πλέον πικρά ν' άφροπλάστη πελάγη.

Κάβοι όρθιοι, φάροι, δάση, ή παραλία
Θά φεύγουν, θά κουράσωμε τους γλάρους,
Μαχράς μας τά νησιά θά πλέον σαν πλοία.

Τόλμες θά μάς κυττάζουν μ' άγρια ζήλεια
Θά λαχταράθ στο διάβα μας ή πληξι
Και θά μάς χαιρετήσουν μαντήλια...

Κι' όταν τ' ακούσωμε όλα, όλα τά ιδούμε
Και ξεκινήσωμε γιά δώ, και τόπους,
Χρόματα, σκιές, ήχους, ρυθμούς, ανθρώπους

Τους νοιάσωμε νά σβύνουν μέσ' στο βράδυ
Τών λογισμών μας, όταν κουρασμένοι,
'Αφωνοι από της θύμησης, γυρμένοι

Στην πλώρη έρθούμε πίσω κάποια νύχτα—
Γι' άνοιξη της τρελλής μας φαντασίας
Θά χύνεται στα σφάνια ο Γαλαξίας

Και στή γλαρή σιωπή της νύχτας, γλάστρα
Οά ύψωση ή άραγμένη μας γολέττα
Κατάρτια και σκονιά άνθισμένα από άστρα.

Ζ. Π. ΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΤΑΤΗΝ ΧΩΡΑΝ

ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΙΑΠΩΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ΡΑΓΔΑΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΡΩΜΑΝΤΙΣΜΟΝ

Ἡ ἐποχή τοῦ ρωμαντικοῦ ἥρωϊσμοῦ παρῆλθε διὰ τὴν γηραιάν Εὐρώπην ἀνεπιστρεπτει καὶ οἱ μεσαιωνικοὶ ἱππῶται ἐκοιμήθησαν τὸν αἰώνιον ὕπνον μέσα εἰς τὴν συνείδησιν τῶν λαῶν. Δὲν ὑπάρχει σήμερον γελοιωδέστερον πρᾶγμα ἀπὸ μίαν ἱπποτικὴν πανοπλίαν. Τὰ μυθολογικά, τὰ ἀσφυσιογόνα, τὰ ἀεροπλάνα, αἱ περιφημοὶ ἀκτίνες τοῦ θανάτου, ὅλα τὰ θαυμασιὰ μέσα τοῦ νεωτέρου πολέμου, προσέδωκαν ἕνα κοινὸν χαρακτῆρα εἰς τὰ ὅπλα τῆς ἱπποσύνης μετὰ ὅποια τόσο ἀνδρεῖοι εἶχον θαυματουργήσῃ ἄλλοτε εἰς τοὺς πολέμους τῶν παλαιῶν ἐποχῶν. Μόνον εἰς τὰ μυστήρια ἔχουν τώρα τὴν θέσιν τῶν μεσαιωνικῶν ὅπλων, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ μόνον εἰσὼν καὶ μειδιάματα προκαλοῦν. Ἡ ψυχὴ τῶν μεταπολεμικῶν λαῶν στρέφεται μᾶλλον πρὸς τὸ μέλλον καὶ λησμονεῖ τελείως τὸ παρελθόν. Καὶ εἰς τὴν ζωὴν μας δὲν διατηρεῖται οὐτε ἡ ἐλαφροτέρα ἀνάμνησις ἀπὸ τὰ παλαιὰ ἐκείνα κλέη. Ἀπὸ τὴν τέχνην, ἀπὸ τὴν φιλολογίαν, ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν παράδοσιν ἔχουν ἐκλείψει καὶ τὰ τελευταῖα ἰχνη τῶν.

Εὐγενὴς ἀρχηγὸς πολεμικῶν

Σαμουράι με ἐπίσημον στολήν.

Ἐν τούτοις ἔαν εἰς τὴν γηραιάν Εὐρώπην ἡ ἱπποσύνη δὲν ὑπάρχει οὐτε ὡς ἀνάμνησις, εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, τὴν μακρινὴν χώραν τοῦ Ἀνατέλλοντος Ἠλίου, διατηρεῖται ζωηροτάτη. Οἱ Ἰάπωνες ζοῦν ἀκόμη μετὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς ἥρωας τῶν καὶ ἡ λατρεία πρὸς αὐτοὺς ἔχει τὴν δύναμιν, ὥστε νομίζει κανεὶς ὅτι ταυτίζεται πρὸς τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ θερμοκεντρικοῦ αἰσθηματος. Ἐχουν βεβαίως ἐκπολιτισθὴ σήμερον ἐντελῶς οἱ Ἰάπωνες καὶ ἴσως εἰς πολλὰ πράγματα περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον λαὸν τῆς γῆς. Ὅλοι αἱ ἐφευρέσεις τῶν Εὐρωπαίων ἔχουν ἐγκλιματισθῇ ἐκεῖ καὶ μάλιστα ἔχουν τελειοποιηθῇ. Τὰ τηλέφωνα, οἱ ἠλεκτρικοὶ σιδηρόδρομοι, τὰ αὐτοκίνητα, ὁ ἀσφύματος τηλέγραφος, ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τῆς νεωτέρας ζωῆς ἔχουν εἰσαχθῇ εἰς τὴν ἱαπωνικὴν κοινωνίαν. Ἀλλὰ τὸ ρεῖμα τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ οἱ αἵμοι τῆς βενζίνης καὶ ὁ ἱλιγγος τῆς ταχύτητος δὲν ἴσχυσαν νὰ ἐκρίψωσιν ἀπὸ τὴν ἱαπωνικὴν ψυχὴν τὴν λατρείαν τῆς παλαιᾶς ἱπποσύνης. Ἐάν οἱ ἱππῶται ἐλείψαν ἀπὸ τὴν ζωὴν, εὐρῆκαν ὅμως θαυμαστὸν καταφύγιον εἰς τὸ θέατρον. Τὸ ἱαπωνικὸν θέατρον συντηρεῖται ἀκόμη ἀπὸ αὐτὴν τὴν παράδοσιν.

Σήμερον εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, καὶ τὸ θέατρον καὶ ὁ κινηματογράφος δὲν καθρεπτίζουν τὴν σύγχρονον ζωὴν. Ἡ λογικὴ τῶν πράξεων μας, τὰ συμφέροντά μας, αἱ φιλοδοξίαι μας μετὰ ταπεινὰ τῶν ἐλατήριων καὶ τὰ ταπεινότερα μέσα τῆς πραγματοποιήσεώς των, οἱ στενοὶ καὶ ψυχροὶ ὑπολογισμοί, αὐτὰ ὅλα δὲν ἔχουν θέσιν εἰς τὸ ἱαπωνικὸν θέατρον. Ὁ Ἰάπων δὲν θέλει νὰ βλέπῃ εἰς τὴν σκηνὴν αὐτὰς τὰς μηδαιμόνητας. Θέλει νὰ βλέπῃ ρωμαντικὰς ἀναπαραστάσεις τῶν παλαιῶν ἥρωϊσμων δὲν ἀνέγεται ἀπολύτως τίποτε ἄλλο. Ἄντι νὰ παρακολουθῇ τοὺς ἀπατηλοὺς ὑπολογισμοὺς ἐνὸς τραπέζιου ἢ τῆς περιπετείας μιᾶς γκαρσόν, προτιμᾷ νὰ βλέπῃ τὰ ἥρωϊκά κατορθώματα τῶν παλαιῶν ἱπποτῶν, τῶν ἀθανάτων Σαμουράι τῆς ἱστορικῆς παραδόσεως.

Τὰ σύγχρονα ἱαπωνικά δράματα θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἔχουν γαρφή καὶ πρὸ ἑκατὸ καὶ πρὸ διακοσίων ἔτων. Οἱ συγγραφεῖς, προσαρμολόμενοι τελείως εἰς τὰ γούστα καὶ τὰς τάσεις τοῦ λαοῦ, ἀφοῦ δὲν

ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΩΝ

ΕΙΝΕ ΚΑΤΙ ΤΟ ΠΟΛΥ-ΠΟΛΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΙΠΠΟΤΙΣΜΟΥ

δύναται νὰ κάμουν διαφορετικά, ἐμφανίζουν εἰς τὰ ἔργα των ἀτελειώτους σειρὰς συμπλοκῶν μαχῶν, ἐπιδρομῶν. Εἰς ὅλας τὰς σκηνὰς τοῦ ἔργου τὸ αἷμα ρεεῖ ἀφθονὸν καὶ τὸσον ἀφθονώτερον εἶναι τὸσον τὸ ἔργον ἔχει μεγαλυτέρας ἐλπίδας ἐπιτυχίας, τὸσον περισσότερον ἐνθουσιάζει τὸ κοινόν. Εἰς τὸν τόπον τῶν χρυσαυθῆμον καὶ τῶν τρυφερῶν «Γαί-σας» ὁ λαὸς εὐφραίνεται, κατὰ παράδοξον ἀντίθεσιν, μόνον μετὰ τὴν θῆαν τοῦ αἵματος καὶ δὲν ἀπολαμβάνει παρὰ μόνον τὴν περιφρόνησιν τοῦ θανάτου.

Διότι, καθὼς φαίνεται, αὐτὸ εἶναι τὸ μυστικόν τῆς ἐξακολουθητικῆς ἐπιτυχίας αὐτῶν τῶν ἔργων. Ὁ Ἰάπων θεωρεῖ καθήκον του νὰ ἐπιδεικνύῃ εἰς κάθε κρίσιν σιγὴν καὶ ἐσχάτην περιφρόνησιν πρὸς τὸν θάνατον. Τὸ γεγονός δι' ὃ θάνατος δὲν φοβίζει τὴν ἱαπωνικὴν ψυχὴν εἶναι τὸ πλέον χαρακτηριστικόν τοῦ λαοῦ. Διότι ἡ περιφρόνησις αὐτὴ ἐκδηλοῦται εἰς πᾶσαν στιγμὴν, πραγματοποιεῖται εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν καὶ ἐκδηλοῦται κατὰ τὸν μᾶλλον πανηγυρικὸν τρόπον. Ὁ Ἰάπων ἀρέσκειται πολὺ νὰ βλέπῃ πόσον περιφρόνησιν τρέφει ὁ πλησίον του πρὸς τὸν θάνατον καὶ ἀρέσκειται ἐπίσης νὰ φαντάζεται δι' ἡ περιφρόνησις τὴν ὅποιαν τρέφει αὐτὸς εἰς ἀσυγκρίτως μεγαλυτέρα ἀκόμη.

Εἰς τὰ ἱαπωνικά ἔργα τῆς σημερινῆς ἐποχῆς ἐμφανίζονται σεπταὶ ῥεαλισμοὶ οἱ ἡθοποιοὶ μετὰ μεσαιωνικὰς στολὰς καὶ μετὰ μεσαιωνικά ὅπλα, τοὺς δὲ ρόλους τῶν γυναικῶν ὑποδύονται ἄνδρες ἢ παῖδιά, ὅπως καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν ἐποχὴν. Ὑπάρχουν βεβαίως καὶ ἱαπωνίδες ἡθοποιοί, πολλοὶ κάλλιστοι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Ἀλλ' αὐτὰ καίτουν εἰς τὰς μεταφράσεις ξένων ἔργων, ἀγγλικῶν καὶ προτιμῶν, καὶ εἰς τὰ ἔργα τοῦ μουσικοῦ θεάτρον. Τὸ καθ' αὐτὸ ἱαπωνικὸν θέατρον, τὸ γνήσιον, ἐκεῖσε πὺν ἀποδίδει τὴν ἀληθινὴν ἱαπωνικὴν τέχνην, δὲν δέχεται γυναῖκας εἰς τὴν σκηνήν.

Ἡ πλοκὴ τῶν δραματικῶν ἔργων εἶναι ἀλυσιστῆρ. Ἀποτελεῖται συνήθως ἀπὸ μίαν σειρὰν συμπλοκῶν, μαχῶν, πολεμικῶν γεγονότων πάσης φύσεως, καὶ ἡ κάθαρσις τοῦ ἔργου ἀποτελεῖται μετὰ τὴν νίκην τοῦ ἥρωος. Ἡ νίκη, αὐτὴ εἶναι ἡ λύσις. Ἀλλ' οἱ Ἰάπωνες ἡθοποιοί, μετὰ μεσαιωνικά ὅπλα καὶ τὰς μεσαιωνικὰς μεθόδους τῆς μάχης, δὲν πρέπει νὰ ἔχουν ἄλλο τάλαντον, πλὴν τοῦ καλοῦ χειρισμοῦ αὐτῶν τῶν ὅπλων. Διότι δὲν εἶναι καθόλου εὐκόλον πρᾶγμα νὰ μεταχειρισθῇ κανεὶς τὴν «Ναγκινάτα», τὴν τρομερὰν λόγχην τῶν Σαμουράι. Εἶναι ὅπλον βαρὺ καὶ λίαν δύσχερστον, ὃ δὲ ἡθοποιοὺς ὀφείλει νὰ τὴν μεταχειρίζεται μετὰ πόσον δεξιότητα, ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκπλήσῃ τὸ πλῆθος καὶ νὰ προκαλῇ τὸν ἐνθουσιασμόν του μετὰ τὴν δεξιότητάν του.

Οἱ Ἰάπωνες ζοῦν μετὰ δὴν τὴν ἀπαιτουμένην ἐντασιν. Ἀλλ' εἰς τὸ θέατρον προτιμῶν νὰ βυθίζονται εἰς τὸ παρελθόν. Φαίνεται δι' ἔχουν τὸ τάλαντον νὰ ξεχωρίζουν τὸ δύειον ἀπὸ τὴν πραγματικότητά—τάλαντον τὸ ὅποιν ἐξηγεῖ τὸ πῶς κατάρθωσαν ἀπ' ἐνὸς μὲν νὰ ἐμβάλουν εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὸ γόητρόν των· πολιτικόν, στρατιωτικόν, κρατικόν, μέγα γόητρον ἀπ' ἑτέρου νὰ διατηρήσουν τὴν ἀφέλειαν, τὴν χάριν, τὴν γοηφικότητα, τὸν αἰσθηματισμὸν τῆς φυλετικῆς τῶν παιδιότητος μετὰ ἀγνὸς χαρὰς καὶ τὰς λεπταισθῆτους τέρψεις των.

Σαμουράι με πολεμικὴν στολήν.

Παίκτην με ἐπίσημον στολήν.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΟΙ «ΔΡΟΜΟΙ»,

Σπιτάκι μέσ' στο γέρο κάμπο τὸ βαθύ,
ποὺ τὸ σιτάρι τὸ γλυκὸ φτυρώνει,
σὲ λίγο, σὰ χρυσάφι γύρω θ' ἀπλωθῇ
ὁ θεσαυρὸς, ποὺ τὸ φτωχὸ μερώνει.

Λευκὸ σπιτάκι, δολέζεσθ, μικρὴ φωλιά,
μέσα σου κρύβεις πλούτος πὸ μεγάλο,
τὴν κόρη μετὰ τὰ δόχρυσά σου γοῦρά μαλλιά,
στάχυ, ποὺ τέτοιο ὁ κάμπος, δὲν ἔχει ἄλλο.

Κι' ἂν τύχῃ καὶ προβαίνει πίσω ἀπ' τὴ φραγὴ,
ἡ κόρη μετὰ τ' ὀλόξανθο κεφάλι,
ὁ κόσμος τὴ γνωρίζει, χαίρεται, κ' ἡ γῆ,
μέσ' ἀπ' τὰ στήθια του, λουλουδία βγάλλει.

Γιατὶ κ' ἡ κόρη, ποὺ σὰν ἥλιος τοῦ γελᾷ,
εἶναι παιδί τοῦ κάμπου,—χρυσὸ θέρος!—
γιατὶ κ' ὁ κάμπος μετὰ τὰ στάχυα, τὰ πολλά,
εἶναι τῆς κόρης ὁ παππούς, ὁ γέρος

Κ' ἐκεῖνη, λές, τὸ ξέρεи καὶ τὸν ἀγαπᾷ,
τὸ γέρο κάμπο, τὸν καλὸ παππὺ τῆς,
ἂν κ' εἶν' ἐρωτευμένη καὶ καρδιοχευτᾷ
γιὰ τὸ ναυτόπουλο, πᾶχει στὸ νοῦ τῆς.

Σπιτάκι, τί νὰ λέγῃ, πίσω ἀπ' τὴ φραγὴ,
ἡ νεῖα στὸ νεῖο, τὸν ἐρμωτοξειδιάρη·
αὐτὴ, πῶς ἔχει λουλουδά περισσὰ ἡ γῆ
πῶς τοῦ γιालοῦ τὸ δρόμ' ὁ νεῖος θὰ πάρῃ.

«Ροάματα ἐγὼ δὲν ξέρω, κόρη νὰ σοῦ πῶ
ἡ θάλασσα πῶς με μαγεύ' ἡ πλάνα
μονάχα τοῦτο ξέρω, πῶς τὴν ἀγαπᾷ,
κι' ὅταν σημαῖν' ἡ βροδινὴ καμπάνα»

καὶ νὰ τοὺς! ξεπροβάλλουν ἔτσι, ἀπ' τὸ χωριό,
δυὸ-δυὸ τοὺς οἱ συντρόφοι κ' ἔσας—ένας
φυλάγει τὸ καράβι, δόλωμαυρο θεριό,
καὶ τοῦ φέρνει γέροντας καθένας.

Κυτάρζει ὁ κατετάνιος—ἡσυχὴ βραδυά—
θὰ βάλοιμε τὴν πλώρη μετὰ τὸν μπότεν...
καὶ σπρώχνουμε τὴ βάρκα ἀπὸ τὴν ἀμμουδιά,
κ' ἡ θάλασσα μᾶς πέρνει, ἀνὰθεμά τη!

Στὰ καταγάλανὰ τῆς, τότε, τὰ νερά,
εἶν' ἡ ψυχὴ μου ἕνα πᾶν ἀνοιμμένο,
ποὺ φεύγει κ' ἀρμενίζει, μετὰ κρυφὴ χαρὰ,
στὰ πέλαγ' ἀπ' τὴ γῆ λησμονημένο!

Σπιτάκι, τί νὰ λέγῃ, πίσω ἀπ' τὴ φραγὴ,
ἡ νεῖα στὸ νεῖο, τὸν ἐρμωτοξειδιάρη·
— «Καλέ μου, πρᾶσινίζει, λουλουδίς ἡ γῆ,
ἡ θάλασσα δὲ βγάξει ἕνα χορτάρι!

Γιὰ κύττα ἐκεῖ τὸν κάμπο, κύττα τὸν καλὸ,
τὰ βῶδια μετὰ τ' ἀλέται καὶ τ' ἀλάνη,
κι' ἂν με πονῇ παρὰ, ναύση, τὸ γιανό,
καὶ πᾶσι τὴ βουκέντρα—αὐτὸ με σώνει!

Ζῶσιν στὴ μέση τὴν ποδιά μετὰ τὴν ποδιά
καὶ σπέρνῃ, ναύτη, τὸ καλὸ σιτάρι...
ἡ θάλασσα δὲ δίνει ἑτοῖα μὰ χαρὰ,
ἡ θάλασσα δὲ βγάινει ἕνα χορτάρι!

Σὰ γίνουμεν τὰ σάχυα,—τί θεοὺς εὐχῇ!—
χρυσὰ θὰ βάλλω τότε ἐγὼ στεφάνια,
καὶ καλὴ μέρα σ' ὅλες θάμαι μοναχὴ,
πεντάμορφη καὶ δίχως περηφάνεια.

Κι' ἀκούω αὐτὰ καὶ λέγει πίσω ἀπ' τὴ φραγὴ,
στὸ ναῦτ' ἡ νεῖα, ποῦναι καλὸς γεμάτης·
— «Καλέ μου πρᾶσινίζει, λουλουδίς ἡ γῆ...
Μὰ ἡ θάλασσα νίκη, π' ἀνὰθεμά τη!

ΑΓΓ. ΣΗΜΗΡΩΤΗΣ

Ο ΒΟΤΑΝΕΙΑΤΗΣ ΚΑΙ Η ΕΞ ΑΛΑΝΩΝ ΜΑΡΙΑ

ΤΟΥ Κ. Γ. Δ. ΚΟΡΟΜΗΛΑ

Δεν θά είχαν τον τύπον και την δικαιολογία των τα κοινωνικά δράματα του Βυζαντίου, εάν δεν ήταν, εις την δέσιν και την λύσιν των, έντελως βυζαντινά. Χίλια χρώματα και σχέδια πολυδαίδαλα τα χαρακτηρίζουν, και θαρρεί κανείς πως βλέπει μέσα εις αυτά, κύκλους τετράγωνα και ούμβους και σταυρούς και όλα τα σχήματα συνυφασμένα εις ένα σύμπλεγμα χύλων αντίθεσων.

Ένα από τα δράματα αυτά, δράμα γεμάτων μυστηρίου και βυζαντινισμού, υπήρξε και ο γάμος του Αυτοκράτορος Νικηφόρου του Βοτανειά-του και Μαρίας της εξ Αλανών, των οποίων ο σάς παραβί-δω, από χειρογρά-φου, τας εικόνας, φροντισίμαι πιστός. Ίδου η παράδοδος ιστορία.

Όταν τω 1078, άνηγορεύθη από τα στρατεύματα του Αυτοκράτορος ο στρα-τηγός Νικηφόρος Βοτανειάτης, ήτο η λικνιμένος έως εξή-να έτών. Μολαταύ-τα η καρδιά του ήτο άκόμη τροφε-ρά, και αν δεν έ-θρηνη την γυναίκα που έχασεν όλον καιρόν πρωήτερα, έν τότες δέχθη το στέμμα, όχι από όψιμον φιλοδοξίαν, όχι από έγωισμόν, αλλά διότι ήθελε να πραγματοποιήσθ το όνειρον μιας πα-λαιάς του άγάπης. Ήθελε να νυμφευ-θ, ή αυτοκράτο-ρα, την άλλοτε Αυτοκράτειραν Εύ-δοκίαν την Μα-κροεμβολίτισσαν,

δίδοι αυτή, Στρατηγόν, τον είχε περιφρονήσει. Πράγματι, δώδεκα χρόνια πριν, η Εύδοκία εί-χεν όρκησθή εις τον άνδρα της, που απέθνησκεν ότι δεν θά ξαναπαντρευθή. Την άσποισαν όμως πολλοί στρατηγί, σίτλοι του θρόνου, κε-φαλαί του στρατού, άνθρωποι ίκανοί να βασι-λεύσουν. Την άγαπούσε μεταξύν αυτών και ο Βο-τανειάτης. Της υπέβαλε την σκεψιν να πατήσθ τον όρκον της και να την πάρη εις το πλειρόν της. Τόν καιρόν εκείνον όμως, ένας άλλος στρα-τηγός, κι αυτός άρχοντογενής, ο Ρωμανός ο Διογένης κατάδικος εις θάνατον, ώδηγήθη έμ-ποδος εις την Εύδοκιαν διά ν' άποφασίσθ την τύχην του. Τόν είδεν η Εύδοκία, τον άγάπησε διά τα νεάτα του και την μεγάλην εύμορφίαν του, κι' έκαμε συμβούλιον με τους ένδοξους της να ιδή με ποίον τάχα τρόπον θά ήμπορούσε να τον στεφανώσθ.

Εμμένον λοιπόν εις τον καθένα από τους στρατηγούς και εις τον Πατριάρχην Σειφυλίον (που είχεν άδελφόν καρδιοκατακτητήν):

Άδσε με από τον όρκον μου, και δεν θά βγής ζημιωμένος.

Φυσικά την έπίστευσεν ο κάθε ένας, και την ικόλυνεν ώστε και ο όρκος να λυθή κι' ν' άνα-κηρυχθ ή βασιλική άνάγκη. Τους έπείσε την αυ-γή όμως, κατάπληκτοι έβρισαν οι έδισοφερόμενοι: ότι εις το Παλάτιον των Βλακερών, έστειρα-νόθη η Εύδοκία τον Ρωμανόν και εκείνος βασι-λεύς έστέφθη. Δεν είπαν λοιπόν τίποτε ο μνηστή-ρες διά την γυλώπητιαν, άλλ' ο Βοτανειάτης τó έφροσσε και δεν έκραθον. Έφυγεν από την Πόλιν, και εις τα στατόπεδα έν έκανεν άλλο παρά να σάβη τον λάκκον του Ρωμανού. Έως δτου τόν είδε η σύμειτα αλμυλάτος δυστυχής, ταπεινός, διά να ξεφυγήσθ εις τα χείρια της Μακροεμβολίτισσας. Αυτή τον έθαφεν εις την Μονήν της Πρώτης, και έγινε καλόγηρα ν' άνα-πολή τα περισμένα και να γράφη όρσας πλά-μα, όσα μύ, άφισε μνημόσυνά της.

Τόν καιρόν εκείνον ο υίός της Μιχαήλ, ο λε-γόμενος Πατριάρχης (τον κατηγόρουν ως μο-νοπαλητήν του οίκου, έξ άσφορής ενός άπλή-στου ύπουργού του), είχε νυμφευθ μίαν γεμα-νίδα, άφράτην καθώς φαίνεται φραντζόλαν, δρο-

σερήν και ροδοκόκκιναν ως τριζάτον καρπούς την εξ Αρβανών Μαρίαν.

Άλλ' όταν έπληροίεν ο Βοτανειάτης, παρη-τήθη γοήγορα γοήγορα και άπεσώθη με την γυναίκα σου, το παιδάκι του, τον Πορφυρογό-νητον Κωνσταντίνον και την μικροσκοπικήν άρ-ραβωνιστικάν του μικρού, την Λομβαρδήν Έλέ-νην, εις την Μονήν του Στουδίου. Κι' έπεριμέναν.

Έοτέφθη λοιπόν ο Βοτανειάτης. Κι' ευτυχώς, έδέχτο τα συζηρητήρια των μεγιστάνων που του έλεγαν ότι κατά παλαιάν προφητείαν καθ'

ήν τó Ν θά ένικά το Μ, δεν ήτο δυ-ιατόν πορά ο Νι-κηφόρος να έκθο-νισθ τον Μιχαήλ. Ήθελεν δέ και να τον παντρί ο λογί-σων διά να ριζο-βολήσουν κοντά του. Αυτός όμως ήθελε την Εύδοκιαν, την παλιάν του άγάπην να ιδή, και να την στέψη, τρίτην φο-ράν, Αυτοκράτειραν. Οι ιστορικοί που δέν τον έχο-νευαν, παρ' έχον την έντύπωσιν με-τά γορηφόμενά των, ότι ο Βοτανειάτης, καλά και σώνει ήθε-λε να νυμφευθ ή βα-σιλοπούλαν, δι' αυτό δέ έπαρσε και ίερά και όσια. Ίδου λ. χ. τι γράφει ο Ζωνα-ράς, τόν όποιον θά προσπαθήσω να άποδόσω όσον τό δυ-νατόν πιστότερον:

«Είς δέ τον Βα-σιλέα τούτον (τόν Βοτανειάτην) έπει-δή ή σέζυγος του είχε τελευτήσει, πολ-λαιοι παρθένοι προ-σέφεροντο διά να μνηστευθ πριν απ' άλλας δέ ή Ζωή, κόρη του Βασιλέως Δούκα. Αυτός όμως ή την Βασιλίδα Εύδοκιαν ήθελε να πάρη, ή την εξ Αλανών Μαρίαν, την γυναίκα δηλαδή του προκατόχου του. Στέλλει λοιπόν ανθρώπους να τού φέρουν την Εύδοκιαν. Αυτή δέ καθώς λέγεται δεν ήρνήθη. Έκωλύθη όμως ο Βοτανειά-της να τελέσθ αυτόν τόν γάμον από μερικούς μονα-χούς. Και νυμφεύεται τότε την Βασιλισσαν Μα-ρίαν, ούχι δλιγνότερον παρανομώσας, πορά εάν ένυμφεύετο την Εύδοκιαν. Διότι αυτό που έτόλ-μησεν ήτο μοιχεία διά την όποιαν διά έπρεπε να κοκκινίσθ. Άπόδειξις τούτου εινε ότι και ο ίερεύς όστις έτέλεσε τούς γάμους των, έξέπεσε εις τρωφήν. Πράγματι, ο που αυτόν βασιλεύ-σας Μιχαήλ, κατέβη μοναχός, και χειροτονήσας διά ψήφου της Συνόδου Μητροπολίτης Έφέ-σου, άφού μίαν φοράν έπήγεν εις την Έπισκο-πήν του, έπέστρεψε, μονάζων έκτοτε εις την Μο-νήν του Μανουήλ. Ύστερα δέ από καιρόν, όταν και ο Βοτανειάτης έξέπεσε εις βασιλείας, ο Μι-χαήλ αυτός ο (Παραπινάκιος) την φοράν που απέ-θνησκε, συνεκινήθη από τας πολλάς δεισεις της Βασιλίσσης Μαρίας, ήτις είχε γίνε κι' εκείνη μο-ναχή, την έουγνώρισε και ηύχθη να τόν συ-χωρήσθ και ο Θός».

Δεν εινε όμως περίεργον το δράμα τούτο; Αν ήθελεν απλάς βασιλοπούλαν, δεν είχε παρά να πάρη την Ζωήν. Άλλ' έτε διότι ήτο πολύ μικρά ή πολύ άσχημη, δεν την ήθελαν. Είχε τον υιόν του εις την Μακροεμβολίτισσαν, την πα-λιάν του άγάπην. Φαίνεται ότι κι' αυτή συνε-κινήθη. Διά μίαν στήνην προφανές εινε ότι έστοχάσθη να πετύχθ η όρσας, άφού λέγεται ότι «ουκ άπηνήκατο». Τότε λοιπόν παρουσιάζε-ται ή εξ Αλανών Μαρία, εύμορφη και άκούρευτη άκόμη καλογόρια, δεδομένου ότι δεν είχαν εν τώ μεταξύ τόν άπαύστομον καιρόν να καρθ.

Έδώ όμως άρχίζει το άλλο δράμα. Διότι την έπήρε; Την ήγάπησε; Την έλυπήθη να την ιδή έγκαταλειμμένη από ένα τέλει βασιλέα που έγινε καλόγηρος διά να γίνη Δεσπότης; Τι τού έτήλεσε; Τόν θρόνον; Τόν είχε διά τον υιόν της Κωνσταντίνου, τον όποιον δεν έπείραζεν ο Βοτα-νειάτης.

Και όμως οι γάμοι έτελέσθησαν, τόσον αθέ-μιτοι, ώστε ο τελέσας αυτός ίερεύς έξέπεσε κα-τόπιν της τρωφής, έδέχσε δέ κατόπιν ή Βα-σιλισσα Μαρία να ζήσθ υπό σκάν εις τα Μα-γανά. Πράγματι ή Νεμεσις δεν έβράδυνε. Τον έπαναστάτην Νικηφόρον, άλλος έπαναστάτης, ο Αλέξιος Κομνηνός, έξεδρόνισε. Και ο Βοτανειά-της έφρόντισε να πετύχθ τα «φρονικόγρια πε-δίλα» και να καλογερέσθ εις την Μονήν της Περιβλέπτου, χωρίς να πυλυσυλλογιέται τι γί-νονται τα παλαιά και νέα ειδύλλια του. Ή εξ Αλανών όμως Μαρία, περιοριζομένη εις τα «βα-σιλεια» των Μαγγάνων, κάμποσον καιρόν έκαλο-περνούσεν εις αυτά άνερόχλητος από τόν νέον Αυτοκράτορα. Κατόπιν όμως, είτε έκούσας είτε βιαζομένη, έφόρεσε τα όρσας της μετανόας, και ικέτευσε, καθώς είδαμεν, τον Μιχαήλ να την συ-χωρήσθ.

Αυτή έοτάθη ή ιστορία, άληθινή περίεργη και εικονίζουσα το πνεύμα της εποχής. Φαί-νεται όμως ότι ήσαν τόσον μερδεμένα δια τα κοινωνικά ζητήματα ώστε άπλήττων τούς ένα-ρέτους. Κάτι τέτοια λοιπόν πράγματα θά έβλεπε τόν καιρόν εκείνον ο περίφημος Κοσμάς, σοφός άσκη-της, τόν όποιον διά της βίας χειροτόνησαν Πα-τριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, και μίαν ήμεραν άφού είδε και άπέειδε.

— Πάρε τó Φαλήρι, είπεν εις τόν όπρητήν του, και πάρε ...

Η ΣΤΗΛΗ ΜΟΥ

Διαβάω: «Σας εύχαριστώ για τις παρατηρήσεις, γιατί μου έδωσαν την εύκαιρίαν να διηγήσω μερικές μου άτιμιες».

Κι' άκόμη: «Με λυπεί που ή κρίσι σας για τα ποιήματά μου δεν είχε καθόλου κατακρηστική για μέ-τέ τούτο όμως τίποτε έναντίον σας, γιατί ήθε-λε να νυμφευθ ή βα-σιλοπούλαν, δι' αυτό δέ έπαρσε και ίερά και όσια. Ίδου λ. χ. τι γράφει ο Ζωνα-ράς, τόν όποιον θά προσπαθήσω να άποδόσω όσον τό δυ-νατόν πιστότερον:

«Είς δέ τον Βα-σιλέα τούτον (τόν Βοτανειάτην) έπει-δή ή σέζυγος του είχε τελευτήσει, πολ-λαιοι παρθένοι προ-σέφεροντο διά να μνηστευθ πριν απ' άλλας δέ ή Ζωή, κόρη του Βασιλέως Δούκα. Αυτός όμως ή την Βασιλίδα Εύδοκιαν ήθελε να πάρη, ή την εξ Αλανών Μαρίαν, την γυναίκα δηλαδή του προκατόχου του. Στέλλει λοιπόν ανθρώπους να τού φέρουν την Εύδοκιαν. Αυτή δέ καθώς λέγεται δεν ήρνήθη. Έκωλύθη όμως ο Βοτανειά-της να τελέσθ αυτόν τόν γάμον από μερικούς μονα-χούς. Και νυμφεύεται τότε την Βασιλισσαν Μα-ρίαν, ούχι δλιγνότερον παρανομώσας, πορά εάν ένυμφεύετο την Εύδοκιαν. Διότι αυτό που έτόλ-μησεν ήτο μοιχεία διά την όποιαν διά έπρεπε να κοκκινίσθ. Άπόδειξις τούτου εινε ότι και ο ίερεύς όστις έτέλεσε τούς γάμους των, έξέπεσε εις τρωφήν. Πράγματι, ο που αυτόν βασιλεύ-σας Μιχαήλ, κατέβη μοναχός, και χειροτονήσας διά ψήφου της Συνόδου Μητροπολίτης Έφέ-σου, άφού μίαν φοράν έπήγεν εις την Έπισκο-πήν του, έπέστρεψε, μονάζων έκτοτε εις την Μο-νήν του Μανουήλ. Ύστερα δέ από καιρόν, όταν και ο Βοτανειάτης έξέπεσε εις βασιλείας, ο Μι-χαήλ αυτός ο (Παραπινάκιος) την φοράν που απέ-θνησκε, συνεκινήθη από τας πολλάς δεισεις της Βασιλίσσης Μαρίας, ήτις είχε γίνε κι' εκείνη μο-ναχή, την έουγνώρισε και ηύχθη να τόν συ-χωρήσθ και ο Θός».

Δεν εινε όμως περίεργον το δράμα τούτο; Αν ήθελεν απλάς βασιλοπούλαν, δεν είχε παρά να πάρη την Ζωήν. Άλλ' έτε διότι ήτο πολύ μικρά ή πολύ άσχημη, δεν την ήθελαν. Είχε τον υιόν του εις την Μακροεμβολίτισσαν, την πα-λιάν του άγάπην. Φαίνεται ότι κι' αυτή συνε-κινήθη. Διά μίαν στήνην προφανές εινε ότι έστοχάσθη να πετύχθ η όρσας, άφού λέγεται ότι «ουκ άπηνήκατο». Τότε λοιπόν παρουσιάζε-ται ή εξ Αλανών Μαρία, εύμορφη και άκούρευτη άκόμη καλογόρια, δεδομένου ότι δεν είχαν εν τώ μεταξύ τόν άπαύστομον καιρόν να καρθ.

Έδώ όμως άρχίζει το άλλο δράμα. Διότι την έπήρε; Την ήγάπησε; Την έλυπήθη να την ιδή έγκαταλειμμένη από ένα τέλει βασιλέα που έγινε καλόγηρος διά να γίνη Δεσπότης; Τι τού έτήλεσε; Τόν θρόνον; Τόν είχε διά τον υιόν της Κωνσταντίνου, τον όποιον δεν έπείραζεν ο Βοτα-νειάτης.

Και όμως οι γάμοι έτελέσθησαν, τόσον αθέ-μιτοι, ώστε ο τελέσας αυτός ίερεύς έξέπεσε κα-τόπιν της τρωφής, έδέχσε δέ κατόπιν ή Βα-σιλισσα Μαρία να ζήσθ υπό σκάν εις τα Μα-γανά. Πράγματι ή Νεμεσις δεν έβράδυνε. Τον έπαναστάτην Νικηφόρον, άλλος έπαναστάτης, ο Αλέξιος Κομνηνός, έξεδρόνισε. Και ο Βοτανειά-της έφρόντισε να πετύχθ τα «φρονικόγρια πε-δίλα» και να καλογερέσθ εις την Μονήν της Περιβλέπτου, χωρίς να πυλυσυλλογιέται τι γί-νονται τα παλαιά και νέα ειδύλλια του. Ή εξ Αλανών όμως Μαρία, περιοριζομένη εις τα «βα-σιλεια» των Μαγγάνων, κάμποσον καιρόν έκαλο-περνούσεν εις αυτά άνερόχλητος από τόν νέον Αυτοκράτορα. Κατόπιν όμως, είτε έκούσας είτε βιαζομένη, έφόρεσε τα όρσας της μετανόας, και ικέτευσε, καθώς είδαμεν, τον Μιχαήλ να την συ-χωρήσθ.

Αυτή έοτάθη ή ιστορία, άληθινή περίεργη και εικονίζουσα το πνεύμα της εποχής. Φαί-νεται όμως ότι ήσαν τόσον μερδεμένα δια τα κοινωνικά ζητήματα ώστε άπλήττων τούς ένα-ρέτους. Κάτι τέτοια λοιπόν πράγματα θά έβλεπε τόν καιρόν εκείνον ο περίφημος Κοσμάς, σοφός άσκη-της, τόν όποιον διά της βίας χειροτόνησαν Πα-τριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, και μίαν ήμεραν άφού είδε και άπέειδε.

— Πάρε τó Φαλήρι, είπεν εις τόν όπρητήν του, και πάρε ...

Αυτό μόν το ξαναπες, φίλε, για το κεφάλι σου την καλή σου που σ' το φύτεψε κτλ.

Ο Έρασμος μου έστειλε την άπ' τις «Με-στικές άρμονίες» για να την ιδώ, δι, για να την δημοσιεύσω έπειδή τó α' της τετράστιχου θέλει ξαναφτιάξω, ένα συλλαβικό «εα» στον 8ον στίχο

πρέπει να λείψω, μιά που δεν μπορεί να γίνη απαγγελτικός «εα», κι' ο 12ος στίχος να συν-ταχισθ ή με τόν 8ο και τόν 16ο. Τότε γιατί μόν τώστειλε; Για νάν το δημοσιεύσω, άφού, κι' έτσι όποιος εινε, θάν το ένεκρίνα;

Ένας καλός φίλος άπ' την έπαρχία, μ' όλο που παρκοινοεί, όπως μόν γράφει κι' όπως δά φαί-νεται, όλην την φιλολογικήν κινήσιν της προ-τευούσης —σά δέ βαρέται! — άγνοεί ένα πράγμα εις το όποιο πρό πολλού εινε πληροφωρημένος έδώ κι' ο τελευταίος γραφάς. Τό κοινό αυτό μυστικό εινε, πως μιά άπ' τις άδυναμίες άκριβώς τού ποιητού που αυτός θανμάζει, κι' όλοι μας άγαπούμε, εινε τα σύνθετά του. Άν τού τώαν πει αυτό, μιά που μόνος του δεν συνέβη να τό προσέβη, δεν θά έγγραφε, προφανώς από κακόν έπηρεασμόν, ήδονοεμολογία και δροσαρροαλματα.

Ένας άλλος, πάλι από κακήν έπίδρασι, παρμε-λαγειρίζεται ύποκριστικά («εργασία», «ωλοφ-ρούλα» κτλ.) Νάν τ' άποφύγην Τόσο τα ύπο-κριστικά, όσο και τα ύπερθετικά, όταν δεν εινε καλοστεκούμενα στη θέση τους, προδίδουν χρο-στικήν άδυναμία. Έπειτ' αν προσέβη την ψυχο-λογία των ανθρώπων που χρησιμοποιούν πολύ εύκολα τα ύποκριστικά στη ζωή τους, κ' έκεινον τού εύχαριστούντα νάν τ' άκούν (κλητικά, π. χ. σατανάδες από άπλους γνωστικούς των: Τότο, Κοκό, κτλ.), θά έννοησθ κι' άλλαν ένα λόγο για τόν όποιον πρέπει ν' άποφύγονται και σ'ό γρά-ψιμο. Έκτός, είπα, όταν τό άπαιτεί ή άνάγκη, είτε ή ψυχογραφική, είτε άλλη.

Άληθινά λυποίμαι που δεν μπορώ να έχωρίνω τα «Πρόσφα γράμματα» τού κ. Γ' Γαλ., δι, γιατί έχον, κυρίως είπειν, λάθη, παρά γιατί άνακα-λύδν, με έκφραστικές όμοιώσεις άγορεύα πρό-τυπα, όπως είφνης με τόν στίχο:

Τό μυστικό παρασπον γιατί δεν μόν τό λές; Λίγο άκόμη και θά ήθε σ'ό τρισίαι να διαγρά-φεται και τό «μεθυσιμενάκι» —δεν σάς φαίνεται; Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΚΑΤΩ ΑΠ' Τ' ΑΣΤΕΡΙΑ

— «Έκπληξι», τό όνομάζεις αυτό, φίλε μου; ... Τι φυσικώτερο, σήμερα, από γκαρσόνια-γυναίκες... Έστω! μιά κυρία της άριστοκρατίας της Πετρο-πόλεως, γλαυσομάθης, καλομαθημένη, με τό-πους σαλονιού, ντυμένη με την τελευταία λέξη της μόδας... γυναίκα με ιστορίαν... Τέλος πάντων! Πάμε...

Και να δέλαμε, άλλως τε, δεν είχαμε που άλλού να πάμε. Μιά μπαρμπαρία όλη-όλη βρισκόταν σ'ό κεινο τό μέρος, που μιάς έξορξ' έξενους ή ζωή, μιά μικροσκοπική μπουρζουα, που τό καλοκαίρι και κάθε ζεστή χειμωνιάτικη μέρα έβγαζε καρ-έ-κλες δίπλα στην άμμουδιά.

Σαλπονήμας ράθυμα σ'ό τέσσαρες καρτέλες. —Τί θά πάρομαι; Ένα καφέ, έ; —Ο φίλος μου χτύπησε τα χείρια.

Νά τμη! Βγήκε στήν άντικυνη πόρτα, έπιθεώ-ρησε τήν αίθουσα σάν οικοδόχοντα τούς προσ-κεκλημένους της, τό μάτι της πέλασε άπ' όλα τα τραπέζια και σταμάτησε σ'ό δικό μας. Σ'ό λίγο στέκυονταν μπροστά μας.

Παραγγέλμας. Έκαμε μιά έλαφρή υπόκλησι και σ'ό λίγο χάνον-ταν πίσω άπ' την πόρτα, άπ' όπου προεφάνηκε.

— Λοιπόν τί λέγαμε; ... διόβολε! μ'ό σ'όνει-ροπολείς, βλέπω! ...

— Έδώ μέσα; Όχι... —Έίπα, ότι δεν είχα καθόλου δικίω... Άρκεί νά ξέρη κανείς να ζή τό «τώρα», έτσι όπως τού παρουσιάζεται στη ζωή... Κοινόν μυστικόν, άλλως τε!

Ή Ζένα έφανε τον καφέδες... τούς άκούμ-πησε με τρόπο τόν τραπέζι, έστειλε ένα άόριστο χαμόγελο σ'ό άπειρο κι' έφυγε...

Από τότε είχα γίνε ο ταχικώτερος πελάτης.

Ήταν Ο'ζοβρης, μιά δύσκολα βρίσκεται κανείς τέτοιος μέρος και τό Μά άκόμη. Όπως πάντα, έτσι και κεινή τή βραδιά ή Ζένα ήρθε και κά-θισε π'ό τραπέζι μου, δίπλα στην Πετροπούλι.

Μ'ό διηγητόν την ζωή της στήν Πετροπούλι. Τι άνθρωποι, αλήθεια, αυτοί οι Ρόσσοι!... Υπο-δοχές, υπόκλισεις, κεριά άναμνείν, κρύσταλλα, άνθοδέστες, έτικέτες, παλάσσια (παρκαλάς), άνία... Τ' αστέρια τρεμάσθιναν πάνω μας ψηλά και ή θάλασσα έκανε τρεμουλιαστή και μακρουλή την λαμπρόλη της...

Έσταμάτησε... Έπειτα άρχισε να σιγομυθι-θιρίζ' ένα λαϊκό ρωσικό τραγούδι ένα τραγούδι πονεμένο, νοσταλγικό, που στις πώσες του και τούς άνερασμούς τού Ωκεανού...

Ήσαν αυτο τό τραγούδι;... Δέν ξέρω, δεν ξέρω τίποτα... Μόλις και την ξεχώρισα σ'ό μαυρο, άφραγμένο μόν το όρίζοντα... Τοιμαζό-μουν να της πω κάτι, μ'ό ξαφνικά, δέν ξέρω πως,

άρχισα να της λέγω κάτι παράξενα, άλλόκοτα λόγια, με φωνή ψιθυριστή, παθητική, άρρωστη... Της έλεγα...

Σταμάτησε. Προσπαθούσα να την κυτσάω μέσα σ'ό μάτια...

Ένωσα μονάχα τό ψυχάκι μου ματιών της έπειτα μ'ό φάνηκε —μ'ό φάνηκε—δύ έδάκρυζε, έπειτα ότι γελούσε ένα παράξενο, σιγανό, κομπια-στό γέλιο... έπειτα...

— Άμέσως!

Πετάχτηκε. Ένας χτύπος καθυστερούμενου πε-λάτου.

—Στακόνει νότος, γκοσποτίν: καληνύχτα, κύριε... —Ά!... μαντά, και μένα σ'ό παρακαλώ ένακαφέ. ΑΓ. ΦΙΛΙΠΠΑΣ

ΟΙΓΓΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΝ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Όταν θέλομεν εις την γεωγραφίαν ή την το-πογραφίαν να όρίσωμεν τό ύψος ενός τόπου ή ενός βουνού, λέγομεν ότι εύρίσκειται εις ύψος 1800 μέτρον π. χ. ύπέρ την έπιφάνειαν της θάλασσης όταν πάλιν όμιλούμεν περί τού βάθους των ύδα-των έντάσσωμεν, λέγομεν ότι εινε τόσας χιλιάδας και τόσα μέτρα ύπό την έπιφάνειαν της θάλασσης. Ή έπιφάνεια της θάλασσης λαμβάνεται λοιπόν ως ύψομετρική βάση τόσον διά τα ύψη, όσον και διά τα βάθη. Έκ πρώτης όψεως τό πράγμα φαί-νεται φυσικόν και εις όλους νοητόν, και ότι δεν έχει ανάγκην περισσοτέρων εξηγήσεων. Άλλά όταν έλθωμεν εις να δώσθ ένα άκριβή όρίσμόν, ποία εινε αυτή ή ιδανική έπιφάνεια, αυτή ή σταθερά στάθμη των νερών από την όποιαν πρέπει να γίνονται όλα αι μετρήσεις, παρατηρείται ότι τό πράγμα δεν εινε τόσον άπλόον όσον έφαντάζετο.

Ποία ή στάθμη των νερών.

Ή συνολική μορφή της έπιφάνειας της θάλα-σσης εινε περίπου σφαιρική, ή φανταστική επέ-κτασις της έπιφάνειας της θάλασσης έπ' όλης της γής, μ'ό δίδει τό ιδανικόν έλλειψοειδές σχήμα τού πλανήτη μας. Ή διαφορά μεταξύν αυτού και τού πραγματικού εινε τόσον μικρά, ώστε έχομεν τό δικαίωμα να μ'ήν την λαμβάνωμεν δι' όλην όσον όμιλούμεν περί τού σχήματος της γής ως έλλει-ψοειδούς. Ή άπόστασις λοιπόν των διαφόρων σημείων της γής, είτε πρ'ός τα άνω, είτε πρ'ός τα κάτω, από της ιδανικής αυτής έπιφάνειας, εινε αυτό που όνομάζομεν θετικόν ή άρνητικόν ύψο-μετρον από της έπιφάνειας της θάλασσης.

Μέθοδοι και προβλήματα.

Όμως αυτή ή φανταστική επέκτασις της ύδα-τίνης έπιφάνειας δεν γίνεται μόνον διά της άπλής φαντασίας. Εινε έργασία πραγματική έπιτυχ-νομένη διά της καλουμένης χαρτοσταθμικής, ήτοι της μετρήσεως της ύψομετρικής διαφοράς: δύο σημείων διά της βοήθειας μιας όριζοντίας στάθμης. Όπως μετρούντες κλιμακίδων την ύψομετρικήν διαφοράν διαφόρων σημείων, άρχόμενοι από της θάλασσης, δυνάμεθα να φθάσωμεν εις έν όσον-δήποτε ύψηλόν έρεισισκόμενον σημείον, τού όποιου τουντοτρόπος να προσδιορίσωμεν τό ύπέρ την έπιφάνειαν της θάλασσης ύψος.

Έν τούτοις γεννάται μιά άλλη άκόμη άπορία: τό πραγματικόν σχήμα αυτού τού ύδατινός έλλει-ψοειδούς συμπίπτει άκριβώς με τό θεωρητικόν του σχήμα; Όχι. Πλησίον των άκρών τα νερά των ώκεανών υψίστανται την έξω των διαφόρων όρει-νών όγκων οί όποιοι ύψονται ύπερνω των κυ-μάτων. Ή έπαφάνεια των λοιπόν ύψίσταται κά-ποταν παρημόρφωσιν, άνωμύνην πρ'ός τ'ό κά-τος.

Έτερον σηματοεικότατον φαινόμενον, τό όποιον άπομακρύνει την πραγματικήν έπιφάνειαν της θά-λάσσης από της θεωρητικής, εινε τό γνωστόν εις όλους φαινόμενον της άπώσεως και της πλημμυ-ρίδος. Τούτο προκαλεί μεταβάσεις της ύδατίνης έπιφάνειας λίαν σημαντικές, οι όποιας εις πολλά μέρη φθάνουν εις τα 15 και 20 μέτρα. Έπίσης ή κυμάσις: τών θαλασσών, ή όποια εις πολλά σημεία προκαλεί ύψομετρικός αύξομειώσεις ύπερ-βανούσας τα 15 μέτρα, εινε άλλη αίτία άστα-θείας της περι ής ο λόγος έπιφάνειας. Τέλος οι διαφοραί τών άτμοσφαιρικών πιέσεων και οι άνε-μοι προσθέτουν την ένεργείαν των πρ'ός διατάρα-ξιν της στάθμης.

Μέση στάθμη.

Δι' όλους αυτούς τούς λόγους παριστάται άνάγκη να καθορισθ ή μ'ήν στάθμη της θάλασσης, ήτις προσδιορίζεται κατά τών ακόλουθον τρόπον:

Σημειώνωμεν κατά μήκος ενός τοίχου της προ-κείμενης την στάθμην των νερών έναν ή πλημυ-κμαίας την στάθμην των νερών από της έπιφάνει-ας της θάλασσης κατά τών άνωτέρων σημείων Η. Κατώτατον σημείον της ακόλουθους άμφοτέρως Η. Έπειτα πάλιν τό άνώτατον σημείον της δευ-τέρας πλημμυρίδος Η'. Λαμβάνομεν τό μέσον ση-μείον Α, μεταξύ Η και Η'. Μετρούμεν την από-στασιν από Α μέχρι Β. Τό μέσον αυτής Μ εινε ή μέση στάθμη της θάλασσης.

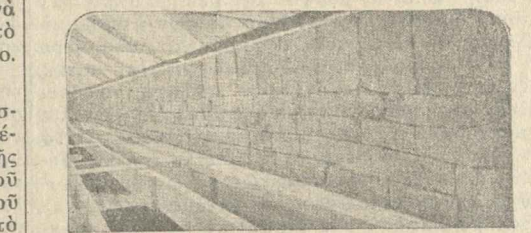
Είς τό παρελθόν και τό μέλλον.

Αι συνεχείς όμως μεταβολαί τ'ός όποιας ύφί-στανται αι ήπειροι συνεπεί της ροής τών ύδα-των πρ'ός την θάλασσαν, εντός της όποιας συνε-χώς παρασύρουν μόρια γής μεταβάλλουν τό ύψος της θάλασσης. Έπίσης ή ίδια ή θάλασσα διά τών κυμάτων της και τών πλημμυρίδων της πα-ρασύρει τμήματα γής εις τα σπλάχνα της. Άπο-τέλεσμα αυτής της αδιαλείπτου ένεργείας έχει ύπολογισθ ότι εινε κατ' έτος άνύψωσις της έπι-φάνειας της θάλασσης κατά έν τριακοστόν τού χιλιοστομέτρου ήτοι έντός τριάντα χιλιάδων έτών, ένα μέτρον. Όμως τί εινε τριάντα χιλιάδες έτη ένόπιον της αιωνιότητος; Αδύ ή βραδεία αλλά συνεχής έργασία θά φέρη ύστερα από έπτά εκα-τομμύρια έτη την τελείαν έξαφάνισιν της έπ'όλης ύπό την έπιφάνειαν της θάλασσης, της όποιας ή στάθμη τότε θά έχη άνέλθη κατά 400 μέτρα ύπέρ τό σημερινόν της ύψος.

Εινε και αυτός ένας τρόπος διά τού όποιου ήμ-πορεί να έπέλθ η δό τέλος της άνθρωπότητος.

ΣΠΙΤΙΑ ΑΠΟ ΑΧΥΡΟ

Ένας άμερικανός μηχανικός άνεκάλυσθ τελευταίως ένα σύστημα γρήγορης και οικονομικής τοιχοποιίας για σπίτια, ή όποια παρουσιάζει όλα τα προτερήματα που άπαιτούν αι σπινομαί άνίκαται της ζωής: άπο-μόνωσιν από τού ήχου, της έρρασις, τού ψύχους και της θερμότητος, άντοχόν εις την φωτίαν, και προστασίαν από τών έντόμων.

Τοίχος με άχυροπλίνθους.

Χρησιμοποιών μίαν ύψην ινώδη, της όποιας ή βά-σις εινε τό κοινόν άχυρον, ο άμερικανός έφευρέτης κατασκευάζει πλίνθους άσκατάς όγκώδεις και σχετι-κώς συμπαγείς. Είς έκαστην πλίνθον ύέκχουν πλη-σίον των άκρων δύο κατακόρυφοι τρύπαι.

Διά να άνεγερθ ή τοίχος δι' αυτών των πλίνθων ακολουθείται ή εξής μέθοδος: Τοποθετούνται και άρχίζ τείσσοι στρώσεις εξ αυτών όπως τοποθετούν-ται οι κοινολί πλίνθοι, με την διαφοράν ότι δέν γί-νεται χρήση σιδερένιων άδονος λωπαρ ή άλλης τοιαύ-της συνθετικής όλης. Ή τοποθετούσιν γίνεται κατ' ένα τρώπον, όπως αι τρύπαι να άντασπώνονται, αι της μιας στρώσεως πρ'ός τας της

ΕΙΝΕ Η ΟΜΟΡΦΙΑ ΠΑΓΙΣ ΣΤΗΜΕΝΗ ΑΠ' ΤΟ ΓΕΝΕΤΗΣΙΟΝ ΕΝΣΤΙΚΤΟΝ ΤΟ ΠΑΝΤΑ ΑΚΟΙΜΗΤΟΝ

ΕΙΣ ΤΙ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ Η ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΠΟΛΑΥΣΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΘΕΑΣ ΜΙΑΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ

Από τὸ τελευταῖον πελύκροτον σύγγραμμά τοῦ CHARLES LALO, καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας εἰς τὸ Lycée Voltaire

Ἡ αἰσθητικὴ ἀπόλαυσις, ποὺ δοκιμάζει κανεὶς ὅτῃν θέα μιᾶς καλλονῆς, μπορεῖ νὰ εἶνε ἀμίαντη ἀπὸ τὸ γενετήσιο ἐνστικτὸ ἢ τὸ γλυκὺ θάλασ ποὺ χύνει γύρω τῆς ἡ καλλονὴ καὶ τὸ δανεῖζεται μυστικά, ἀπὸ τὴν φλόγα τοῦ Πόθου; Αὐτό, μὲ ἄλλα λόγια, εἶνε τὸ θέμα τοῦ τελευταίου βιβλίου τοῦ Ch. Lalo: «La beauté et l'instinct sexuel».

Ἡ ἀνθρωπίνη σκέψις δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ φθάσῃ στὸ βάθος καὶ νὰ ἐρευνήσῃ ἕνα ζήτημα ὅπως αὐτό, ποὺ ἐφάπτεται ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰ τοῦ μὲ τὸ μυστικὸ τῆς ζωῆς: Τὴν ἐμποδίζει τὸ πυκνὸ σκοτάδι, μὲ τὸ ὁποῖον προστατεύει πάντοτε τὰ μυστικά τῆς ἡ φύσις.

Καὶ ὁ συγγραφεὺς, σὰν φρόνιμος ἀνθρώπος, περιορίζεται νὰ ἰδῇ ἀπλῶς τὸ ζήτημα διὰ μέσου τῶν διανοουμένων, ποὺ τὸ ἔχουν θίξει ἔως τώρα.

Ἀς ἰδοῦμε καὶ μετὰ τὰς ἰδέας τῶν, πῶς σκέπτονται οἱ κορυφαῖοι τῆς διανοήσεως γιὰ ἕνα τόσο σκαμπρόζικο ζήτημα.

Ὁ Νίτσε πρῶτον: «Ἡ αἰσθητικὴ δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ ἐφηρμοσμένη φυσιολογία. Ἡ διαβάθμισις καὶ ἡ φύσις τῆς σαρκικῆς ἀπολαύσεως ὅτῃν ἀνθρώπο φθάσει μέχρι τῆς ὑψηλοτέρας κορυφῆς τοῦ πνεύματός του. Διὰ νὰ ὑπάρξῃ Τέχνη, χρειάζεται ἀπαραίτητα μία προκαταρκτικὴ συνθήκη: Ἡ μέθη. Ὅλοι αἱ μορφὰ τῆς μέθης ἀποτελοῦν δυνάμιν διὰ τὴν Τέχνην. Πρὸ πάντων ἡ σαρκικὴ διέγερσις, τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς μέθης τὸ παλαιότερον καὶ μᾶλλον πρωτόγονον. Μπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς μαζί μὲ τὸν Πλάτωνα, ὅτι κάθε καλλονὴ σπρώχνει εἰς τὴν ἀναπαράγωγὴν καὶ ὅτι αὐτὸ ἀκριβῶς εἶνε ὁ προορισμὸς τῆς. Ἀφαιρέσατε τὸν ἔρωτα, τί θὰ μένῃ ἀπὸ τὸν καλλιτέχνην; Ἡ τέχνη διὰ τὴν Τέχνην; ὦ! αὐτὸ τὸ κόσμα τῶν κρύων βατράχων, ποὺ ξελαρυγγίζονται μέσα ὅτῃς τέλματά των!

Schopenhauer: «Ἡ αἰσθητικὴ ἀντιδρᾷ ἐναντίον τοῦ γενετήσιου ἐνστικτοῦ» Καὶ ὁ Νίτσε ἐρωτᾷ σαρκαστικά: «Ὅπως κάνει καὶ ἡ καμφοῦρά;»

Freud: «Τὸ αἶσθημα τοῦ ὠραίου εἰς τὴν Φύσιν καθὼς καὶ εἰς τὴν τέχνην εἶνε μία ἐξαϋλωσις τῶν ὁρμῶν τῶν λεγομένων διεφθαρμένων, τῆς ἐρωτικῆς ζωῆς, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν κοινὴν των μορφὴν ἐν διωγμῷ στὴν κοινωνικὴν ζωὴν. Ἡ τέχνη ἰδιαίτερος εἶνε μία λαθραία μορφή τῆς γενετήσιου ὕγιεινῆς εἰς τὰ ἄτομα τὰ ραφιναρσμένα, ἐπομένως νευροπαθῆ. Δὲν ἔχει ἄλλον λόγον ὑπάρξεως».

Schiller: «Ἡ τέχνη ὑποθέτει γαλήνην. Ἐπομένως εἶνε ἀντίθετος μὲ τὸν Πόθον καὶ τὴν Ἀνάγκην».

Naumann: «Ἡ πρωτόγονος καὶ παντοδύναμος πηγὴ τῆς αἰσθητικῆς ἀπολαύσεως εἶνε τὸ γενετήσιο ἐνστικτὸ. Ἡ τέχνη φαινομενικῶς εἶνε ἐνέ-

ργεια ἀφιλοκερδῆς. Εἶνε ὁ εὐχρησμός καρπὸς τοῦ Πόθου».

Stendhal: «Καλλονὴ; ὑπόσχεσις εὐτυχίας».

Πλάτων: «Ἡ Τέχνη εἶνε παγκόσμιος ὕμνος πρὸς τὸν ἔρωτα».

Guyau: «Ὁ τύπος τῶν αἰσθητικῶν συγκινήσεων εἶνε ἡ ἐρωτικὴ συγκίνησις, ἀναμειγμένη πάντοτε μὲ μίαν ἐπιθυμίαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀόριστον καὶ ραφιναρσμένην».

Darwin: «Τὸ αἶσθημα τοῦ ὠραίου, ὅτῃς ζωὰ τοῦλάχιστον, περιορίζεται εἰς τὴν προσέλκυσιν τοῦ ἀντιθέτου φύλου».

Bray: «Εἰς τοὺς ἀνωτέρους ὁργανισμοὺς ὁ ζωικὸς συναγωνισμὸς ὑπὸ τὴν γενετήσιον μορφὴν τοῦ εἶναι ἡ μοναδικὴ σχεδὸν πηγὴ τῆς καλλονῆς».

Rank: «Ἡ Τέχνη εἶνε ἐρωτικὸς μυστικισμὸς».

Renan: «Νὰ εἶνε τάχα τυχαῖον τὸ γεγονός, ὅτι ἡ θεμελιώδης πρᾶξις τῆς ζωῆς, ἡ ἐνωσις τῶν γενῶν εἶνε ἀδιάρρηκτα συνδεδεμένη μὲ τὸ αἶσθητικὸν αἶσθημα καὶ ὑπὸ μίαν ἐποψιν ἡ ἀφορμὴ πάσης αἰσθητικῆς»;

Spenser: «Ἡ τέχνη εἶνε ὅ,τι τὸ παιχνίδι: Ἀνωφελὲς σπατάλη ἐνὸς πλεονάσματος δυνάμεως. Ἐπομένως δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὸ γενετήσιον ἐνστικτὸν τὸ ὁποῖον εἶνε διὰ τὸ ἄτομον τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον καὶ διὰ τὸ εἶδος τὸ μᾶλλον ἀφελιμον καὶ ἐν γένει ἡ κεφαλαϊώδης συνθήκη κάθε ἐξελέξεως, εἰς τὸν ζῶντα κόσμον».

Remy de Gourmont: «Αὐτὴ ἡ στενὴ ἐνωσις τῆς Τέχνης καὶ τοῦ ἔρωτος εἶνε ἡ μόνη ἐξήγησις τῆς. Χωρὶς αὐτὸ, χωρὶς αὐτὴν τὴν ἀπήχησιν τὴν γενετήσιον, ἡ τέχνη δὲν θὰ ἐγεννᾶτο, οὔτε θὰ διαβίωνετο. Δὲν ὑπάρχει τίποτε περικτὸν εἰς τὰς βαθεῖας συνηθείας τῶν ἀνθρώπων. Πᾶν ὅ,τι λοιπὸν διαρκεῖ εἶνε ἀναγκαῖον. Ἀφαιρουμένου τοῦ ἔρωτος δὲν μένει πλέον τέχνη καὶ ἀφαιρουμένης τῆς τέχνης ὁ ἔρως δὲν εἶνε πλέον παρὰ ἀνάγκη φυσιολογική».

Basch: «Ῥίπτομεν πρὸς ὅ,τι κρίνομεν ὠραῖον τὰς προσωπικὰς μας συγκινήσεις, δανείζομεν τὸ ἴδιον ἐγὼ μας εἰς τὰ πράγματα καὶ ἀποβιβάζομεν τὸ ἐγὼ μας αὐτὸ μὲ τὴν συμπαθητικὴν κατὰστασιν, τὴν ὁποῖαν ὑποθέτομεν εἰς τὰ πράγματα».

Brunetfère: «Ἡ ὁμορφὴ γυναῖκα γιὰ ἕνα ἄνδρα τοῦ λαοῦ εἶνε μεγαλόκορη, γερὴ, νταρνάνα μὲ φρέσκα χρώματα καὶ εὐρύχωρες καμπυλότητες. Εἶνε ἡ γυναῖκα ποὺ μπορεῖ καλύτερα νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸ γενετήσιο ἐνστικτὸ. Εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῆς κοινωνίας ἡ ἰδέα τοῦ ὠραίου δὲν ἀνταποκρίνεται τελείως βέβαια πρὸς τὰς πρωτογενεῖς ἀνάγκας τῆς φυλῆς καὶ τοῦ ἀτόμου. Αἱ ἀνάγκαι αὗται ἐτροποποιήθησαν γενικῶς καὶ ἐλαμπικαρί-

σθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον διὰ τῆς Τέχνης».

Roussau: «Ἡ ἀπολαυστικὴ θεώρησις τοῦ ὠραίου εἶνε μία μυστικὴ ἐπικοινωνία τῆς Φύσεως μὲ τὸ εἶναι μας ὁλόκληρον».

Le Bon: «Ἐνα πλήθος κλίσεων διαφοροτρόπων ἀγωνίζεται εἰς κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς μας νὰ διαμελίσῃ τὴν συνθετικὴν ἐνότητα τῆς συνειδήσεώς μας καὶ ἀδιάκοπα παλαίουν αὗται μεταξὺ των διὰ τὴν ὀλικὴν των ἐπικράτησιν. Λοιπὸν ἡ ἰσχυρότερα ἀπὸ ὅλας αὐτὰς καὶ ἐπομένως ἡ πλέον ἐπικίνδυνος διὰ τὴν αἰσθητικὴν συμπάθειαν εἶνε ἀσφαλῶς τὸ γενετήσιον ἐνστικτὸν. Ὅταν τὸ αἶσθημα ποὺ εἴπτομεν πρὸς τὸ ἀγαπώμενον ἀντικείμενον εὐρεθῇ ὑποκινούμενον ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἐνστικτὸν ἡ καλλιτεχνικὴ ἐντύπωσις μειοῦται καὶ χυμνολάνει. Ἐχομεν δηλαδὴ τότε μίαν ἐντύπωσιν ἐρωτικὴν ἢ σαρκικὴν, ἀλλὰ πολὺ ὀλίγον ἢ ὅλος διόλου αἶσθημα αἰσθητικὸν ἢ καλλιτεχνικόν».

Puskin: «Ἡ Τέχνη εἶνε λατρεία γενετήσιος πρὸ παντός. Διότι ζεῖ ἀπὸ συγκινήσεις καὶ αἰσθήματα μᾶλλον παρὰ ἀπὸ σκέψεις».

Uttitz: «Ἡ σαρκικὴ διέγερσις εἶνε ὁ θανάσιμος ἐχθρὸς τῆς αἰσθητικῆς ζωῆς».

Jules Breton: «Μόνον ὁ ἔρως εὐρίσκει εἰς τὴν Φύσιν τὸ μυστικὸ τοῦ ὠραίου. Διὰ μέσου αὐτοῦ ὁ καλλιτέχνης βλέπει τὰ πράγματα».

Goethe: «Οἱ νόμοι ποὺ κυβερνοῦν τὰς τέχνας εἶνε κατ' ἐξοχὴν οἱ νόμοι τοῦ ἔρωτος».

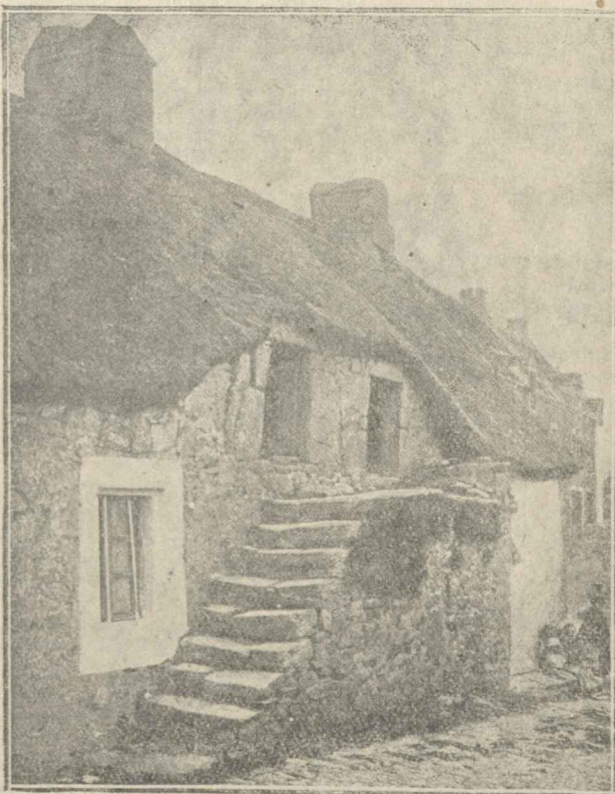
Lipps: «Ὁ σχετισμὸς τῆς καλλονῆς μὲ τὸν σαρκικὸν πόθον μοῦ φαίνεται νὰ εἶνε ἕνα εἶδος μόδας σήμερον, χαρκτηρίζεται ἀκριβῶς τὴν ἡθικὴν καὶ ἐπομένως τὴν αἰσθητικὴν κατάπτωσιν τῆς ἐποχῆς μας. Ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ γυναικεία καλλονὴ εἶνε διὰ τὸν ἄνδρα ὅ,τι ὅλα τὰ εἶδη τῆς καλλονῆς: Ἀντικείμενον συμβολικῆς συμπαθείας».

Diderot: «Μία ἐντύπωσις εἶνε ὠραία, ὅταν μὲ ὅλην μας τὴν ψυχὴν φερόμεθα πρὸς αὐτήν».

Voltaire: «Ἐρωτήσατε ἕνα βάρδαχον τί εἶνε καλλονὴ. Ἐάν μποροῦσε νὰ σᾶς ἀπαντήσῃ θὰ σᾶς ἔλεγε:

—Ἡ βατραχίνα μου μὲ τὰ δύο της χοντρά καὶ ὀλοστρογγύλα μάτια—ἀχ αὐτὰ τὰ χαλκοπράσινα μάτια, ποὺ προβάλλουν ὅξω ἀπὸ τὸ μικρὸ της κεφαλῆ!—μὲ τὸν λαϊμὸ τῶν πλάτῶν καὶ πλαδὰρ μὲ τὴν κοιλίαν τῆς τὴν κίτρινη καὶ ὀλοστρογγύλη, μὲ τὴν ράχι τῆς τὴν πλατεῖα καὶ μελαψή...

Ἐάν ἐρωτήσετε ἕνα μαῦρο τῆς Γουινέας:—«καλλονὴ θὰ εἰπῇ μαῦρο δῆμα λυγδιάρικο, μάτια βαθουλὰ, μύτη πλακουτσή».—Θέλω νὰ εἰπῶ ὅτι ἐκεῖ ὅπου ἱκανοποιεῖται τὸ γενετήσιο ἐνστικτὸ ἐκεῖ εἶνε καὶ ἡ καλλονὴ. Τὴν ἀρμονίαν τῶν γραμμῶν καὶ τῶν χρωμάτων αὐτὸ τὴν ρυθμίσει». Τ. ΦΡ.

Ἡ νεωτέρα αἰσθητικὴ ἀντίληψις περὶ τοῦ πῶς πρέπει νὰ εἶνε τὸ σύγχρονο σπιτί (εἴτε μέγαρον εἴτε καλύβα) καὶ ποῖα ἀτμόσφαιρα, ποῖος τόνος, πρέπει νὰ τὸ περιβάλλῃ, εὐλαβεῖται ὅσο γίνεται τὸ χωρικόσπιτο, καὶ τὴν καλύβα, κάμνει ὅπως καὶ μερικὲς ἐποικιστικαὶ μέν, ἐπιβαλλόμενες δέ, ὅπως φαίνεται, μεταβολαὶ ἐπὶ τὸ ὑγιεινότερον, ἀνεώτερον, γροφικώτερον καὶ ἀσφαλέστερον ἀκόμη.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀτυχῶς, μόνο ἡ μίμησις τοῦ ξένου καὶ μάλιστα τοῦ κακοῦ ξένου, ἔχει συνήθως πέρασι. Καὶ ὅπου μιμηθῆκαμε διὰ μας πρότυπα (ἐκκλησιαστικὰ κυρίως καὶ ἐσωτερικὰ τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς καὶ τῶν πρώτων χρόνων τῆς τουρκοκρατίας) ἀντεγράψαμε καὶ τὰς... ῥωγμὰς δὴθεν ἀπὸ εὐλάβεια, πράγματι δὲ ἀπὸ στεριότητα καὶ ἑλλειψιν δημιουργικοῦ αὐτοσεβασμοῦ.

